

ANALIZA TRŽIŠTA I POSLOVANJA LEASING DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Cirimotić, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:338355>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-26**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Marija Cirimotić

ANALIZA TRŽIŠTA I POSLOVANJA LEASING
DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020.

MARIJA CIRIMOTIĆ

**ANALIZA TRŽIŠTA I POSLOVANJA LEASING
DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij Ugostiteljstva

Kolegij: Poslovne financije

Mentor: Dr.sc. Nikolina Smajla, prof.v.š.

Broj indeksa autora: 0618616038

Karlovac, prosinac 2020.

ZAHVALA

Velika zahvala mojoj mentorici dr. sc. Nikolini Smajli na prenesenom znanju iz kolegija Poslovne financije i posebnu zahvalnost na svim savjetima, smjernicama i komentarima pri izradi ovog završnog rada.

Također, želim iskazati zahvalnost svojoj najboljoj prijateljici Patriciji koja je bila moja najveća podrška kroz cijeli studij i koja je uvijek vjerovala u mene i moje uspjehe.

Na kraju, želim se zahvaliti roditeljima koji su mi omogućili sve potrebno za studiranje u drugom gradu. A najveću zahvalnost pripisujem svojoj majci!

Hvala Vam!

SAŽETAK

Leasing kao oblik financiranja, zbog brojnih prednosti pred ostalim oblicima financiranja, od svoje pojave na tržištu Republike Hrvatske doživljava sve veću popularnost i razvoj u svim aspektima. Najveći broj leasing društava na tržištu Republike Hrvatske zabilježen je 2005. godine, a donošenjem Zakona o leasingu dolazi do pravne regulacije ovog područja kojem je posvećena posebna pažnja. Donošenjem predmetnog Zakona i uspostavljanjem regulacije, u narednim se godinama značajno smanjuje broje leasing društava. Unatoč tome, popularnost leasing usluga kontinuirano raste, što je vidljivo uvidom u broj sklopljenih ugovora o leasingu i njihovu vrijednost. Stoga ovaj rad nastoji prikazati stanje na tržištu leasing usluga u Republici Hrvatskoj istraživanjem zakonodavnog i regulatornog okvira poslovanja leasing društava te analizom statističkih podataka o leasing ugovorima koje su leasing društva sklopila s korisnicima leasinga.

Ključne riječi: leasing, operativni leasing, financijski leasing, ugovor o leasingu, leasing društva, Zakon o leasingu

SUMMARY

Leasing as a form of financing, due to numerous advantages over other forms of financing, since its appearance on the Croatian market is experiencing increasing popularity and development in all aspects. The largest number of leasing companies on the Croatian market was recorded in 2005, and the adoption of the Leasing Act led to the legal regulation of this area, to which special attention was paid. With the enactment of the Law in question and the establishment of regulation, the number of leasing companies will be significantly reduced in the coming years. Despite this, the popularity of leasing services is continuously growing, which is evident by the insight into the number of concluded leasing contracts and their value. Therefore, this paper seeks to present the situation on the leasing services in Croatian market by researching the legislative and regulatory framework of leasing companies and analyzing statistical data on leasing contracts concluded by leasing companies with leasing customers.

Key words: leasing, operating leasing, financial leasing, leasing contract, company leasing, Leasing Act

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja podataka.....	1
1.3. Struktura rada	1
2. TEORIJSKI KONCEPT LEASINGA.....	3
2.1. Pojmovno određenje leasinga.....	3
2.2. Vrste leasing poslova.....	5
2.2.1. Operativni leasing.....	6
2.2.2. Financijski leasing	7
2.3. Ugovor o leasingu.....	7
2.3.1. Ugovor o leasingu u užem smislu (indirektni leasing)	11
2.3.2. Ugovor o leasingu u širem smislu (direktni leasing).....	12
2.4. Prednosti i nedostaci leasinga kao oblika financiranja.....	14
3. TRŽIŠTE LEASING USLUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ	17
3.1. Leasing društva u Republici Hrvatskoj	17
3.1.1. Zakon o leasingu i povezani zakonski akti	21
3.1.2. Zakon o potrošačkom kreditiranju i povezani zakonski akti.....	22
3.1.3. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga - HANFA.....	24
4. ANALIZA TRŽIŠTA LEASING USLUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2019. GODINI	25
4.1. Analiza poslovanja leasing društava u Republici Hrvatskoj u 2019. godini	25
4.2. Analiza aktivnih ugovora o leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini.....	31

4.2.1. Operativni leasing.....	31
4.2.2. Financijski leasing	37
4.3. Rizici poslovanja leasing društva u Republici Hrvatskoj.....	44
5. ZAKLJUČAK.....	46
Popis literature.....	48
Popis tablica	51
Popis shema.....	52

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Leasing usluge postale su važan dio nebankovnog financijskog sektora Republike Hrvatske još 2005. godine kada je potaknuto zakonsko uređenje ovog područja. Poznavanje djelatnosti leasinga i funkcioniranja tržišta leasing usluga jedan je od preduvjeta financijske pismenosti koja se intenzivno potiče od posljednje financijske krize. Premda se leasing društva i usluge koje ona nude mogu analizirati na brojne načine i s različitih aspekata, cilj ovog rada je prezentirati ključnu teoriju o leasingu i leasing poslovima te prikazati stanje na tržištu leasing usluga u Republici Hrvatskoj.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja podataka

Prilikom izrade ovog rada, korištena je znanstvena i stručna literatura koja uključuje knjige i stručne članke brojnih stručnjaka u području izučavanja leasing usluga. Nadalje, korištene su publikacije institucija iz Republike Hrvatske ovlaštenih za pružanje službenih informacijama o poslovanju leasing društava. Među najvažnijim izvorima ovog tipa treba istaknuti službene statističke podatke o poslovanju leasing društava u Republici Hrvatskoj dostupne na web stranicama Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga. Također, među ključnim izvorima za razumijevanje teorije leasing poslovanja ističe se i publikacija Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga u kojoj su detaljno opisane sve informacije o funkcioniranju leasing poslova. Za stjecanje uvida o ključnim rizicima kojima su izložena leasing društva u Republici Hrvatskoj korišteni su podaci iz godišnjih izvještaja leasing društava za 2019. godinu, a posebice društva Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. zbog detaljnosti podataka.

Dakle, kao metoda prikupljanja podataka korištenih u ovom radu korišteno je proučavanje i analiziranje dostupne literature i službenih statističkih podataka iz kojih su potom izvedeni zaključci. Drugim riječima, primijenjena je metoda proučavanja dostupne dokumentacije i podataka.

1.3. Struktura rada

Ovaj rad sastoji se od ukupno pet poglavlja, od kojih se prvo odnosi na uvod, a posljednje na zaključak. U drugom poglavlju rada iznesena je ključna teorija o leasingu, njegovim

vrstama, leasing ugovorima te prednostima i nedostacima leasinga u odnosu na ostale oblike financiranja pokretnih i nepokretnih dobara. Nadalje, u trećem poglavlju ovog rada opisano je što sve utječe na poslovanje leasing društava u Republici Hrvatskoj (zakonodavni okvir i regulatorno tijelo) uz iznošenje osnovnih podataka o aktivnim leasing društvima. U konačnici, četvrto poglavlje predstavlja analizu poslovanja leasing društava u Republici Hrvatskoj, statističku analizu aktivnih leasing ugovora sklopljenih od strane leasing društava u Republici Hrvatskoj te analizu rizika kojima su izložena leasing društva u Republici Hrvatskoj .

2. TEORIJSKI KONCEPT LEASINGA

Leasing usluge postale su važan dio financijskog sektora, a njegove prednosti potiču sve veći broj korisnika na sklapanje ugovora o leasingu kao oblika financiranja različitih pothvata i potreba. Kao takav, leasing je važan za razumijevanje svakog građana, institucije i poslovnog subjekta. On je postao neizostavan dio temeljne financijske pismenosti. Poglavlje u nastavku daje uvid u osnovnu teoriju o leasingu definirajući pritom što je leasing, koji su ključni pojmovi za razumijevanje leasinga, koje su vrste leasinga, što je ugovor o leasingu te ključne prednosti i nedostatke leasinga u odnosu na ostale oblike financiranja.

2.1. Pojmovno određenje leasinga

Za početak, bitno je znati da je leasing način financiranja. Specifičnost leasinga u odnosu na ostale načine financiranja (npr. kreditiranje) je u tretmanu vlasništva nad objektom financiranja. Naime, leasing predstavlja suvremenu opciju financiranja koja se temelji na korištenju, a ne na vlasništvu nad određenim dobrom.¹ Riječ leasing dolazi od engleskog izraza „to lease“, što znači iznajmiti.² Leasing poslovi vrlo su slični poslovima davanja objekata i opreme u najam ili zakup.³ S obzirom na opisanu sličnost, u zakonodavstvima različitih država dolazi do različitog tretmana leasinga. Tako primjerice, u njemačkom pravnom sustavu ne postoji bitna razlika između poslova najma, zakupa i leasinga.⁴ Stoga se nameće pitanje zašto se je razvio leasing ako već postoje mogućnosti iznajmljivanja i zakupljivanja prostora i opreme? Leasing je razvijen iz potrebe za novim metodama, formama i konstrukcijama poslovnih transakcija na području financiranja investicijskih dobara.⁵ Drugim riječima, leasing kao oblik financiranja investicijskih dobara u poslovnoj praksi ispravlja nedostatke koje imaju zakup i najam kao oblici nabave investicijskih dobara za korištenje te pružaju korisnicima brojne prednosti pri sklapanju leasing ugovora umjesto ugovora o najmu ili zakupu.

¹ Hrvatska gospodarska komora, Sektor za financijske institucije i ekonomske analize. *Financijska pismenost*. Zagreb, veljača, 2020. Dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/financijska-pismenost-20205e56226cc9c25.pdf>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 31

² Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 3

³ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija*, Zagreb., str.: 9

⁴ Ibid.

⁵ Ibid., str.: 13

U Republici Hrvatskoj („RH“), leasing usluge dostupne su od kraja devedesetih godina 20. stoljeća, a pravu ekspanziju doživljavaju 2005. godine kada je započelo stvaranje Zakona o leasingu. U razdoblju koje je uslijedilo, dolazi do sve većeg korištenja leasing usluga kao i pojave sve većeg broja leasing društava.⁶ Postojeći Zakon o leasingu definira leasing kao „posao u kojem davatelj leasinga pribavlja objekt leasinga tako da od dobavljača objekta leasinga kupnjom stekne pravo vlasništva nad objektom leasinga te primatelju leasinga odobrava korištenje tog objekta leasinga kroz određeno vrijeme, a primatelj leasinga obvezuje se za to plaćati naknadu.“⁷ Iz navedenog slijedi kako se uz leasing poslove vežu određeni pojmovi čije je poznavanje i razumijevanje ključno za dobro razumijevanje funkcioniranja leasing poslova, a koji su detaljnije objašnjeni u nastavku – davatelj leasinga, primatelj leasinga, dobavljač objekta leasinga, objekt leasinga i vlasnik objekta leasinga.

Davatelj leasinga ili leasing društvo je osoba ovlaštena od strane nadležne institucije za pružanje leasing usluga. Uloga davatelja leasinga je nabava objekta leasinga od dobavljača i pružanje usluge korištenja predmetnog objekta primatelju leasinga.⁸ Davatelj leasinga može biti i sam proizvođač dobra koje je predmetom korištenja u ugovoru o leasingu.

Primatelj leasinga je pravna ili fizička osoba koja na osnovi ugovora o leasingu koristi objekt leasinga i za to plaća ugovorenu naknadu. Primatelj leasinga određuje objekt leasinga te se obraća davatelju leasinga (leasing društvu) s ciljem ostvarivanja suradnje, odnosno financiranja tog objekta.⁹

Dobavljač objekta leasinga je pravna ili fizička osoba koja prodaje objekt leasinga davatelju leasinga (leasing društvu) kako bi davatelj dalje taj isti objekt dao u leasing.¹⁰ Pritom, dobavljač objekta leasinga može biti i sam davatelj leasinga, odnosno leasing društvo. U praksi je ipak češća situacija u kojoj je dobavljač leasinga treća strana u leasing poslu.¹¹

⁶ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 3

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid., str.: 4

¹⁰ Ibid.

¹¹ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 4

Kada se primatelj leasinga obraća davatelju sa zahtjevom za financiranje određenog objekta leasinga, on mu se obraća ciljano, odnosno za zahtjevom za financiranje točno određenog objekta. Objekt leasinga, u tom kontekstu, mogu biti osobni automobili, gospodarska vozila, strojevi, oprema, postrojenja, nekretnine i plovila.¹²

Kada je riječ vlasništvu nad objektom leasinga, razlikuju se pravno i ekonomsko vlasništvo nad objektom leasinga. Kao pravni vlasnik nad objektom leasinga javlja se davatelj leasinga i on je ujedno i stvarni vlasnik predmetnog objekta. S druge strane, ekonomsko vlasništvo vezano je uz evidentiranje objekta leasinga u poslovnim knjigama.¹³

2.2. Vrste leasing poslova

S obzirom da je s vremenom došlo do povećanja obujma leasing poslova, posljedično je došlo i do povećanja broja vrsta leasing poslova. Leasing poslovi mogu se podijeliti prema sljedećim kriterijima:¹⁴

- a) Osnovnim vrstama leasinga (prema karakteru i stupnju ugovorne obveze)
- b) Modelu leasinga
- c) Objektu leasinga
- d) Vrsti učešća
- e) Načinu iznajmljivanja, tj. prema načinu financiranja i odnosima koji nastaju tijekom odvijanja cijele leasing transakcije
- f) Trajanju leasinga
- g) Održavanju predmeta leasinga
- h) Korištenosti predmeta leasinga
- i) Određenosti predmeta leasinga
- j) Vrsti leasing ugovora
- k) Sudionicima u leasingu

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Vlašić, D. (2005). 'PREGLED RAČUNOVODSTVENIH METODA OBUHVAĆANJA LIZINGA', *Tourism and hospitality management*, 11(1), str. 101-119. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/181350> (Datum pristupa: 18.11.2020.), str.: 105

1) Otkazivosti leasing ugovora i drugo.

Postoji još niz kriterija koji se mogu pronaći u različitoj literaturi, a koji se odnose na podjelu leasinga

U literaturi je najčešća podjela leasing poslova na operativni i financijski leasing, odnosno podjela leasinga prema karakteru i stupnju ugovorne obveze, pri čemu je jasno razdvojeno pravo vlasništva od prava korištenja objekta.¹⁵ Drugim riječima, primatelj leasinga kroz korištenje objekta leasinga neometano ostvaruje prihode, a da pritom nije opterećen obvezama povezanim s vlasništvom nad objektom leasinga.¹⁶ Iz tog razloga je leasing kao način financiranja posebno primamljiv pravnim osobama, odnosno poslovnim subjektima. Nadalje, prema objektu leasinga razlikujemo leasing investicijske opreme, leasing nepokretnih investicijskih dobara i leasing potrošačkih dobara trajnije vrijednosti.¹⁷ Navedena podjela upućuje na zaključak kako, osim poslovnih subjekata, i fizičke osobe mogu ostvarivati prednosti koje pruža leasing ugovor prilikom nabave određenih sredstava kao što je npr. automobil. Još jedna važna podjela leasing poslova je prema sudionicima u leasingu. Prema toj podjeli razlikujemo leasing putem leasing društva (posao s uključene tri strane ili indirektan leasing posao) i leasing putem proizvođača (leasing posao s dvjema uključenim stranama ili direktan leasing posao).¹⁸

U nastavku su opisane ključne karakteristike operativnog i financijskog leasinga kao temeljnih vrsta leasing poslova.

2.2.1. Operativni leasing

Operativni leasing je vrsta leasing posla pri kojoj davatelj leasinga, temeljem ugovora o leasingu, pruža objekt leasinga korisniku leasinga na korištenje uz određenu naknadu i na određeno vremensko razdoblje. Također, operativni leasing definira se kao kratkoročni leasing posao kojim poslovni subjekti nabavljaju investicijska dobra za korištenje preko leasing društava koja predmetna dobra nabavljaju od trećih strana ili proizvođača, ovisno o potražnji na tržištu.¹⁹ Po isteku ugovora o leasingu, primatelj leasinga dužan je objekt

¹⁵ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 5

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija*, Zagreb., str.: 22

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija*, Zagreb., str.: 23

leasinga vratiti davatelju leasinga.²⁰ Naknada koju u opisanoj situaciji plaća primatelj leasinga ne mora uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga. Također, primatelj leasinga nema mogućnost otkupa objekta leasinga po isteku ugovora o leasingu.²¹

2.2.2. Financijski leasing

Financijski leasing se od operativnog leasinga razlikuje u tome što, po isteku leasing ugovora, primatelj leasinga ima mogućnost otkupa objekta leasinga. Dakle, prilikom sklapanja ugovora o financijskom leasingu, davatelj leasinga daje primatelju leasinga na korištenje objekt leasinga na određeno razdoblje te ga primatelj po isteku ugovora može steći.²² Također, financijski leasing smatra se dugoročnim davanjem investicijskih dobara primatelju leasinga na korištenje, direktnim ili indirektnim leasing poslom.²³ Naknada koju primatelj financijskog leasinga plaća za korištenje objekta leasinga uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga te uključuje troškove amortizacije. Cijena po kojoj primatelj leasinga može steći pravo vlasništva nad objektom leasinga manja je od stvarne vrijednosti objekta leasinga.²⁴ Još jedna važna razlika ugovora o financijskom leasingu u odnosu na operativni leasing je u tome što korisnik leasinga ne može otkazati ugovor o leasingu unutar tzv. osnovnog ugovornog razdoblja.²⁵

2.3. Ugovor o leasingu

Ugovor o leasingu predmet je kojim se definiraju sva prava i obveze davatelja i primatelja leasinga, odnosno ključne stavke leasing odnosa. Predmetnim ugovorom, davatelj leasinga obvezuje se nabaviti objekt leasinga od dobavljača i omogućiti njegovo korištenje primatelju leasinga na određeno razdoblje, pri čemu je primatelj leasinga obvezan plaćati

²⁰ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 5

²¹ Ibid.

²² Ibid., str.: 6

²³ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija*, Zagreb., str.: 23

²⁴ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 6

²⁵ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija*, Zagreb., str.: 23

za to određenu naknadu.²⁶ Ugovor o leasingu mora biti sastavljen u fizičkom, pisanom obliku, a sadržaj ugovora o leasingu mora se sastojati od sljedećeg:²⁷

- Podataka o samom ugovoru (naziv, datum sklapanja i vrijeme trajanja)
- Podataka o davatelju i primatelju leasinga te dobavljaču objekta leasinga
- Podataka o objektu leasinga (vrijednost te detaljno određenje objekta leasinga pomoću kojeg se na nedvojbena način može identificirati taj objekt, kao što su marka/opis, model, tip, serijski broj i slično, a za nekretnine njihovi zemljišnoknjižni podaci)
- Ukupnog iznosa naknada te iznosa pojedine naknade koju će davatelj leasinga pri sklapanju ili tijekom trajanja ugovora naplatiti primatelju. Osim toga, ugovor o leasingu mora sadržavati i sve vrste ostalih naknada za koje davatelj leasinga može teretiti primatelja u trenutku sklapanja ugovora ili tijekom njegova trajanja
- Razloga i uvjeta prijevremenog prestanka ugovora

Jedna od najvažnijih stavki ugovora o leasingu je njegovo vremensko trajanje. Leasing ugovori imaju svoj rok trajanja unutar kojeg primatelj leasinga koristi i ispunjava ugovorom određene prava i obveze. Navedeno se također odnosi i na davatelja leasinga.²⁸ Osim trajanja ugovora, bitna značajka ugovora o leasingu je i način na koji davatelj leasinga može raskinuti ugovor o leasingu ako primatelj leasinga nije platio dvije uzastopne naknade. U tom slučaju, primatelj leasinga je dužan ne samo vratiti objekt leasinga davatelju, već je obvezan davatelju podmiriti sve tražbine u skladu s ugovorenim odredbama.²⁹

Osim što se operativni i financijski leasing razlikuju u mogućnosti stjecanja objekta leasinga po isteku ugovora, navedene vrste leasinga razlikuju se i po sadržaju ugovora koji se sastavlja za svaku od navedenih vrsta leasinga. Uz prethodno navedene ključne stavke

²⁶ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 7

²⁷ Ibid., str.: 7-8

²⁸ Vizjak, A., i Alkier Radnić, R. (2005). 'MJESTO LEASINGA U EKONOMIJI EU', *Tourism and hospitality management*, 11(2), str. 135-146. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/181327> (Datum pristupa: 18.11.2020.), str.: 139

²⁹ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 8

koje mora sadržavati ugovor o leasingu, ugovor o financijskom leasingu dodatno mora sadržavati i sljedeće odredbe:³⁰

- Iznos učešća u ukupnoj vrijednosti objekta leasinga, koji predstavlja novčani iznos kojim primatelj leasinga sudjeluje u financiranju objekta leasinga, a za koji se umanjuje osnovica za obračun rate te se po prestanku ugovornog odnosa ne vraća primatelju leasinga
- Otplatnu tablicu koja sadrži iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata
- Efektivnu i nominalnu kamatnu stopu

Također, ugovor o operativnom leasingu dodatno mora sadržavati i sljedeće odredbe:³¹

- Iznos, broj obroka i rokove plaćanja pojedinih obroka
- Ostatak vrijednosti objekta leasinga, koji predstavlja ugovorom utvrđenu vrijednost objekta leasinga po isteku ugovora.

S pravnog aspekta, može se reći kako je ugovor o operativnom leasingu najbliži ugovoru o zakupu dok istovremeno ima i obilježja ugovora o zajmu. S druge strane, ugovor o financijskom leasingu, po svojoj pravnoj prirodi, može se povezati s ugovorom o prodaji s obročnom otplatom, zbog svoje mogućnosti za otkupom objekta leasinga od strane korisnika leasinga po isteku ugovora.³²

Ugovori o leasingu najčešće sadrže i opće uvjete, koji dodatno definiraju ugovorne odnose, a koji uključuju sljedeće:³³

- Vlasništvo i mogućnost prijenosa vlasništva
- Pregled stanja objekta leasinga
- Obveza informiranja davatelja leasinga o svim promjenama povezanim s primateljem i objektom leasinga
- Čuvanje povjerljivih podataka

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid.

³² Cinotti, K. (2005). 'Leasing u praksi', *Centar za računovodstvo i financije*, Zagreb., str.: 14

³³ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 8

- Odgovornost za objekt leasinga i naknada štete
- Preuzimanje objekta leasinga i obveze plaćanja prije preuzimanja
- Osiguranje objekta leasinga
- Primjena tečaja za obračun rata/obroka
- Raskid ugovora o leasingu
- Mogućnost kupnje objekta leasinga
- Vraćanje objekta leasinga.

Ugovor o leasingu može prestati na dva načina: redovnim istekom ili prijevremenim prekidom. U slučaju redovnog isteka ugovora o leasingu, davatelj leasinga dužan je primatelju leasinga dostaviti konačni obračun ugovora te vratiti instrumente osiguranja i jamčevinu u roku od 60 dana od dana kada je primatelj leasinga podmirio sva dugovanja određena ugovorom.³⁴ Kod ugovora o operativnom leasingu, taj rok se računa od dana kada je primatelj leasinga vratio objekt leasinga u stanju definiranom ugovorom o leasingu.³⁵

S druge strane, prijevremenim raskidom ugovora o leasingu davatelj leasinga dužan je u ugovoru naznačiti rok u kojem će primatelju dostaviti konačni obračun po ugovoru, u kojem su jasno određeni svi elementi izračuna tog obračuna te naznačiti točno određene uvjete pod kojima može zadržati instrumente osiguranja i jamčevinu primatelja leasinga kao i rokove povrata instrumenata osiguranja primatelju leasinga.³⁶

Dakle, ugovorom o leasingu definiraju se prava i obveze davatelja i primatelja leasinga čime se sudjelujuće strane štite od neželjenih posljedica ugovornog odnosa. Obveze davatelja i primatelja leasinga ne moraju se nužno odnositi samo na korištenje objekta leasinga već i na događaje koji mogu biti povezani s korištenjem objekta. Primjer za takvu odredbu je obveza u slučaju krađe ili gubitka objekta leasinga.

Primatelj leasinga može u cjelini ili pojedinim dijelovima dati trećoj osobi objekt leasinga na korištenje samo uz pisanu suglasnost davatelja leasinga. U slučaju da je primatelj

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 8

leasinga dopustio upotrebu objekta leasinga trećoj osobi bez pisane suglasnosti davatelja leasinga, davatelj može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete. Također, predaja objekta leasinga na korištenje trećoj osobi ne oslobađa primatelja leasinga obveza određenih ugovorom o leasingu.³⁷ Prethodno je navedeno kako prema sudionicima u leasing oslovima razlikujemo indirektne i direktne leasing poslove. U nastavku su opisane razlike između ugovora o navedenim vrstama leasinga.

2.3.1. Ugovor o leasingu u užem smislu (indirektni leasing)

Prilikom sklapanja ugovora o leasingu u užem smislu ili indirektnog oblika leasing posla sudjeluju tri različite strane:³⁸

- Proizvođač investicijskog dobra
- Leasing društvo
- Korisnik leasinga

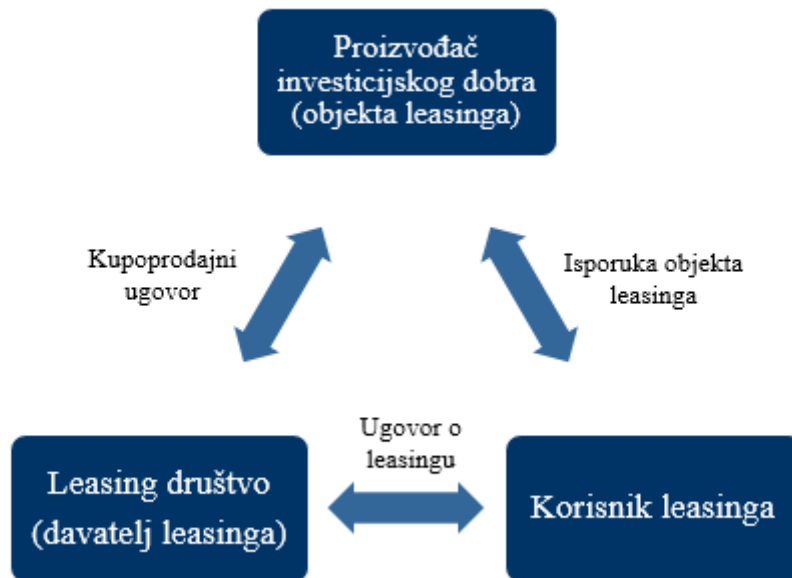
Odnos između sudjelujućih strana može se opisati kako slijedi. Korisnik leasinga odabire investicijsko dobro koje želi financirati leasing ugovorom kao i proizvođača čiji proizvod želi koristiti. Leasing društvo i proizvođač investicijskog dobra zasnivaju ugovorni odnos koji se temelji na kupoprodaji investicijskog dobra. Leasing društvo otkupljuje predmetno dobro od proizvođača plaćajući njegovu vrijednost u cijelosti kako je određeno kupoprodajnim ugovorom. Drugi ugovorni odnos sklapa se između leasing društva i korisnika leasinga. Predmetnim ugovorom određuju se uvjeti naknada po kojoj davatelj leasinga, odnosno leasing društvo, ustupa investicijsko dobro, odnosno objekt leasinga korisniku leasinga.³⁹ Shema u nastavku prikazuje odnos opisan u prethodnom odlomku.

³⁷ Ibid., str.: 9

³⁸ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija, Zagreb.*, str.: 19

³⁹ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija, Zagreb.*, str.: 19

Shema 1: Model ugovora o leasingu u užem smislu

Izvor: Obrada autora prema Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', Trgovačka akademija, Zagreb., str.: 20

2.3.2. Ugovor o leasingu u širem smislu (direktni leasing)

Za razliku od ugovora o leasingu u užem smislu, direktan leasing posao uključuje sljedeće dvije ugovorne strane:⁴⁰

- Proizvođača/davatelja leasinga
- Korisnika leasinga

Uz navedene ugovorne strane, pojavljuje se i treća strana, u obliku kreditne ili financijske institucije. Razlog tome je što bi bez uloge financijske institucije bila riječ o jednostavnom poslu najma ili zakupa, a ne o specifičnom načinu financiranja što je obilježje leasinga.⁴¹ Ugovorom o direktnom leasingu davatelj leasinga je ujedno i proizvođač objekta leasinga, odnosno investicijskog dobra koje je odabrao korisnik leasinga. Međutim, proizvođač u tom slučaju želi pronaći odgovarajući način za financiranje proizvodnje investicijskog dobra, kao i troškova koji nastaju do trenutka naplate leasing naknade.⁴² Sukladno tome,

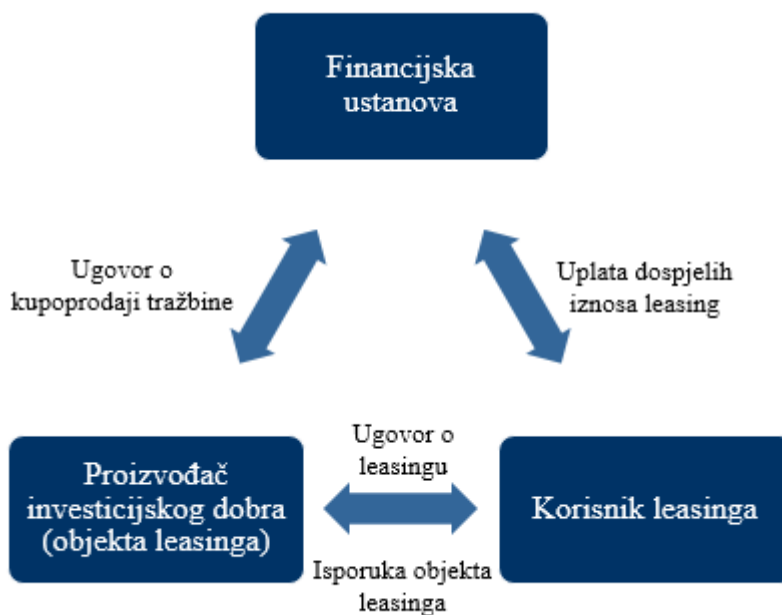
⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', Trgovačka akademija, Zagreb. Str.: 21

⁴² Ibid.

dolazi do sklapanja ugovora o financiranju između proizvođača/davatelja leasinga i financijske institucije, odnosno do sklapanja ugovora o kupoprodaji tražbine za isplatu dospjele leasing naknade.⁴³ Predmetnim ugovorom, financijska institucija financira proizvođača/davatelja leasinga otkupom nedospjelih tražbina prema korisniku leasinga. Financijska institucija potom diskontira ukupan iznos leasing naknade s rokom dospjeća za nekoliko godina i njegovom isplatom financira leasing posao.⁴⁴ Temeljem sklopljenog kupoprodajnog ugovora između proizvođača/davatelja leasinga i financijske institucije, vrši se prijenos potraživanja s proizvođača na financijsku instituciju te je primatelj leasinga dužan plaćati leasing naknadu financijskoj instituciji. Također, u ovakvim je situacijama uobičajeno da financijska institucija sastavlja ugovor o leasingu koji se sklapa između proizvođača/davatelja leasinga i korisnika leasinga, budući da on predstavlja temelj za ugovor o kupoprodaji tražbine. Shema u nastavku prikazuje prethodno opisani model ugovora o leasingu u širem smislu.

Shema 2: Model ugovora o leasingu u širem smislu

Izvor: Obrada autora prema Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', Trgovačka akademija, Zagreb., str.: 22

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Ibid.

2.4. Prednosti i nedostaci leasinga kao oblika financiranja

Iz prethodno iznesenih karakteristika i činjenica o leasing poslovima moguće je zaključiti kako su brojne prednosti od ovakvog oblika financiranja, kako za korisnika, tako i za davatelja leasinga. Nadalje, stalnim razvojem i napredovanjem u području zakonske regulative i mogućnosti koje se otvaraju sklapanjem leasing ugovora nastaju i nove prednosti. Među najvažnijim prednostima za korisnike leasinga ističe se sljedeće:⁴⁵

- Pozitivno djelovanje na likvidnost poslovnog subjekta u odnosu na ostale mogućnosti financiranja (npr. kupnja imovine)
- Nije potrebno nikakvo osiguranje prema davatelju leasinga
- Ispunjavanje „zlatnog pravila financiranja“ – potreba za financiranjem investicije za vrijeme cijelog razdoblja njezinog korištenja
- Pобољшanje kreditne sposobnosti korisnika kroz smanjivanje ovisnosti o konvencionalnim izvorima financiranja
- Prednost periodičnog plaćanja fiksnih leasing naknada
- Troškovi leasing naknada za poduzetnika predstavljaju rashod, odnosno terete troškove poslovanja
- Kraća vezanost za investicijsko dobro, odnosno objekt leasinga budući da se korištenje stavlja ispred vlasništva nad dobrom
- Nabava investicijskog dobra bez formalnosti i procedure oko zahtjeva za njegovu nabavu
- Jednostavniji pristup najsuvremenijim oblicima tehnoloških rješenja
- Jednostavnije donošenje odluka o modernizaciji
- Obveza servisiranja i održavanja objekta leasinga je na davatelju leasinga

Osim prednosti koje su nastale stvaranjem leasinga kao oblika financiranja za poslovne subjekte, postoje i nedostaci koji se također reflektiraju i na korisnike i na davatelje

⁴⁵ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija, Zagreb.*, str.: 70-71

leasinga/proizvođače. S aspekta korisnika leasinga, nedostaci leasinga kao oblika financiranja su sljedeći:⁴⁶

- Predstavlja skuplji način financiranja u odnosu na ostale oblike
- Prilikom formiranja leasing naknade ne mogu se ukalkulirati troškovi amortizacije
- Nestajanje kontakta između korisnika leasinga i proizvođača postojanjem leasing društva kao posrednika – treće strane
- Sva preostala vrijednost investicijskog dobra/objekta leasinga, nakon isteka ugovora o leasingu, ustupa se davatelju leasinga
- Manje povoljne porezne olakšice u odnosu na ostale oblike financiranja
- Stvaranje čvrste obveze za poslovni subjekt
- Izostanak prestiža koji pruža vlasništvo
- Izloženost riziku oduzimanja investicijskog dobra u slučaju loše gospodarske situacije i nemogućnosti plaćanja obveza za leasing naknade

S druge strane, prednosti za davatelja leasinga, koji istovremeno može biti i proizvođač investicijskog dobra, su sljedeće:⁴⁷

- Stvaranje nove organizacijske forme, odnosno leasing društva
- Leasing naknada, osim svih troškova koje snosi davatelj leasinga, kalkulira i ostvarivanje dobiti od leasing posla
- Nabavom investicijskog dobra od proizvođača i davanjem u leasing korisniku leasinga financira se proizvodnja dobra te na taj način proizvođač biva oslobođen svih poslova i obveza vezano za financiranje kupoprodaje
- Proizvođači investicijskih dobara, uvođenjem leasinga kao mogućeg oblika financiranja nabave istog, šire krug svojih klijenata i zainteresiranih korisnika dobara
- Povećanje likvidnosti proizvođača

⁴⁶ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija, Zagreb.*, str.: 72

⁴⁷ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija, Zagreb.*, str.: 72-73

- Izbjegavanje troškova kreditiranja i osiguranja kredita za proizvođača

Prilikom odluke o izboru leasinga kao načina financiranja, bilo da je riječ o investicijskim dobrima potrebnim poslovnim subjektima ili trajnim potrošačkim dobrima, važno je uzeti u obzir sve prednosti, nedostatke, činjenice i okolnosti koje mogu utjecati na odnos između ugovornih strana. Leasing, kao i ostali oblici financiranja, ima prednosti koje se mogu iskoristiti za nabavu određenih sredstava. Međutim, prije toga je dobro provesti analizu postoji li neki drugi oblik financiranja koji za korisnika donosi više prednosti od leasinga. Također, na utjecaj prednosti i nedostataka leasinga kao oblika financiranja utječu i preferencije korisnika. Dva korisnika istog dobra neće se odlučiti za isti oblik financiranja predmetnog dobra ovisno o tome koliko korisnosti svakome od njih donose prednosti određenog oblika financiranja, pa tako i leasinga.

3. TRŽIŠTE LEASING USLUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Iznesena teorija o leasingu i njegovom funkcioniranju može se uspješno smjestiti u kontekst leasing tržišta u RH. Leasing usluge u RH postaju posebno primamljive budući da ovim putem poslovni subjekti mogu jednostavnije doći do opreme potrebne za vlastito poslovanje. Pritom ih ne mora zabrinjavati pitanje vlasništva nad potrebnom opremom, odnosno objektom leasinga. Općenito, kako bi određeno društvo moglo pružati usluge leasinga na financijskom tržištu, ono mora ispunjavati određene uvjete i posjedovati dozvole za obavljanje predmetnih usluga izdane od strane nadležne institucije. Poglavlje u nastavku pruža informacije o ovlaštenim leasing društvima u RH te zakonodavnom okviru i regulatornom tijelu koji utječu na transparentnost njihovog poslovanja.

3.1. Leasing društva u Republici Hrvatskoj

Već je prethodno navedeno kako davatelj leasinga može biti društvo ovlašteno od strane nadzornog tijela/institucije za obavljanje leasing poslova. U RH, davatelji leasinga mogu biti samo društva sa sjedištem u RH koja imaju odobrenje HANFA-e za obavljanje poslova leasinga.⁴⁸ Osim navedenih, leasing poslove u RH mogu obavljati i podružnice leasing društava iz drugih država članica EU, kao i podružnice leasing društava iz drugih stranih država koje su dobile odobrenje HANFA-e za pružanje predmetnih usluga.⁴⁹ Iznimno, poslove financijskog leasinga mogu obavljati i kreditne institucije sa sjedištem u RH, u skladu s propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija u RH.⁵⁰

U RH na dan 17.11.2020. godine bilo je aktivno ukupno 15 društava ovlaštenih za pružanje leasing usluga. Uvidom u popis aktivnih i ovlaštenih društava za pružanje leasing usluga u RH mogu se uočiti neka od poznatih bankarskih imena ili proizvođača automobila. Budući da je hrvatsko financijsko tržište izrazito „bankocentrično“, bankarski konglomerati osnovali su društva za pružanje leasing usluga kako bi proširili vlastiti spektar usluga. Nadalje, bankarskim konglomeratima koji već imaju utvrđen položaj i reputaciju na financijskom tržištu RH puno je lakše ispuniti sve uvjete koje društva za pružanje leasing usluga moraju ispuniti kako bi dobila dozvolu za obavljanje predmetnih usluga od strane

⁴⁸ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 3

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

nadležnih institucija. Kada je riječ o velikim proizvođačima automobila, čija su prodajna predstavništva zastupljena u RH, stvar je slična prethodno opisanom. Tablica u nastavku prikazuje popis ovlaštenih leasing društava u RH.

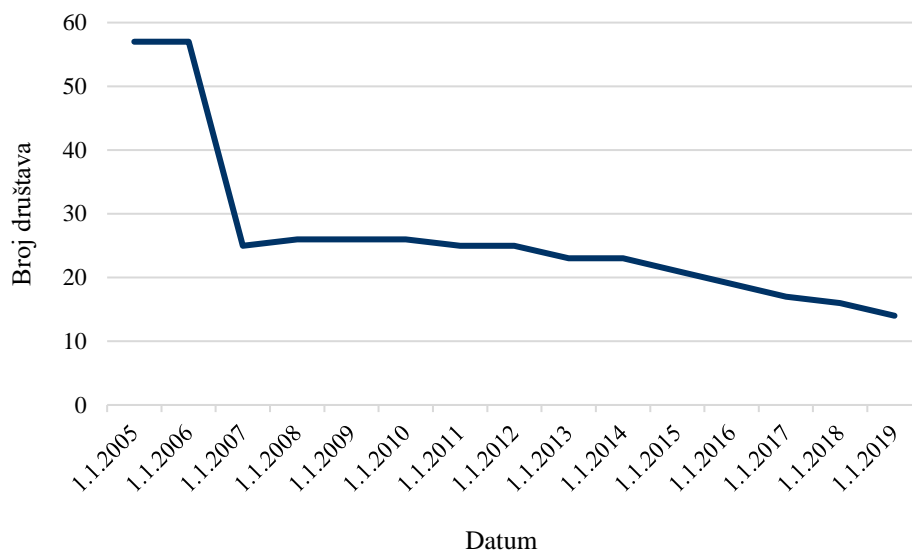
Tablica 1: Popis društava ovlaštenih za pružanje leasing usluga u RH

Redni broj	Naziv društva
1.	AGRAM LEASING d.o.o.
2.	ALD Automotive d.o.o.
3.	BKS - leasing Croatia d.o.o.
4.	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.
5.	HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o.
6.	i4next leasing Croatia d.o.o.
7.	IMPULS-LEASING d.o.o.
8.	Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.
9.	OTP Leasing d.d.
10.	PBZ-LEASING d.o.o.
11.	PORSCHE LEASING d.o.o.
12.	Raiffeisen Leasing d.o.o.
13.	SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.
14.	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.
15.	Volvo Financial Services leasing d.o.o.

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnim na web stranici HANFA-e. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/registri/leasing-drustva/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Nadalje, shema u nastavku slikovito prikazuje kretanje broja leasing društava u RH od 2005. do 2019. godine.

Shema 3: Kretanje broja društava ovlaštenih za pružanje leasing usluga od 2005. do 2019. godine

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnim na web stranici HANFA-e. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/registri/leasing-drustva/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Promatrajući broj društava ovlaštenih za pružanje usluga leasinga od 2005. do 2019. godine, vidljivo je kako je u RH prisutan trend smanjenja broja predmetnih društava. Upravo je najveći broj leasing društava zabilježen 2005. godine (njih ukupno 57), a već 2007. godine je taj broj gotovo prepolovljen. Budući da je u RH 2006. godine donesen prvi Zakon o leasingu, ovakva situacija može se pripisati boljoj i izraženijoj zakonskoj regulaciji ovog dijela tržišta.

Zakonodavni okvir i regulacija poslovanja leasing društava u Republici Hrvatskoj

Na pružanje i korištenje leasing usluga, zbog svojevrzne kompleksnosti cijelog procesa, odnosi se niz zakona i propisa, među kojima su sljedeći:⁵¹

- Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (NN 140/05, 154/11, 12/12)
- Zakon o leasingu (NN 141/13)
- Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18)
- Zakon o reviziji (NN 127/17)
- Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20)
- Zakon o trgovačkim društvima
(NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19)
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 108/17, 39/19)
- Zakon o zaštiti potrošača (NN 41/14, 110/15, 14/19)
- Zakon o potrošačkom kreditiranju
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15, 52/16)
- Podzakonski akti doneseni temeljem navedenih zakona
- Drugi zakonski i podzakonski propisi koje leasing društva moraju primjenjivati

Među navedenim zakonima i propisima, najvažniji je Zakon o leasingu (NN, br. 141/13) kojim se uređuje djelatnost leasinga u RH te nadležnosti HANFA-e kao nadzornog tijela u provođenju predmetnog zakona. Uz navedeni zakon, još je vrlo važan i Zakon o potrošačkom kreditiranju, što je logično zbog same naravi leasing djelatnosti. Kako bi postavljeni zakonodavni okvir imao smisla i bio uspješno proveden, u RH postoji institucija čija je uloga nadzor nad provođenjem zakona i propisa, a to je HANFA. Osim navedenog zakonskog i regulatornog okvira, u RH primjenjuju se i Međunarodni

⁵¹ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.), str.: 13

računovodstveni standardi („MRS“) kao okvir za računovodstveno praćenje i evidenciju poslovnih događaja u knjigama poslovnih subjekata. Iznimka nije ni pitanje leasinga. Naime, na računovodstvenu evidenciju i praćenje poslovnih događaja vezano za leasing poslovanje primjenjuje se MRS 17 – *Najmovi*.⁵²

3.1.1. Zakon o leasingu i povezani zakonski akti

Zakon o leasingu temeljni je pravni akt u RH kojim se uređuju pitanja uvjeta za osnivanje, poslovanja i prestanak rada leasing društva, ugovor o leasingu, prava i obveze subjekata u poslovima leasinga, registar objekata leasinga, financijsko izvještavanje, nadzor nad poslovanjem leasing društava, organizacijski zahtjevi te način i uvjeti za prekogranično obavljanje predmetne djelatnosti.⁵³ Prva verzija Zakona o leasingu donesena je 2006. godine, a potreba za njegovim nastankom potaknuta je izostajanjem jasne definicije leasing usluga, postojanjem različitih vrsta leasing ugovora te nepostojanje odredbi o leasingu u sklopu Zakona o obveznim odnosima. Osim toga, imovina leasing društava je 2005. godine svojom vrijednošću ostala dominantan dio nebankovnog sektora.⁵⁴ Sve navedeno utjecalo je na donošenje zakona kojim će se urediti područje djelatnosti leasing usluga kako bi se one mogle neometano obavljati, regulirati i nadzirati. Donošenje Zakona o leasingu nedvojbeno je doprinijelo pravnoj sigurnosti u području leasing poslovanja i zaštite interesa sudjelujućih strana.

Uz Zakon o leasingu, postoje povezani pravilnici kojima se uređuje poslovanje leasing društava u RH, a oni su sljedeći:⁵⁵

1. Pravilnik o organizacijskim zahtjevima leasing društva (NN, br. 86/18)
2. Pravilnik o kriterijima i načinu upravljanja rizicima leasing društva (NN, br. 86/18)
3. Pravilnik o sadržaju te načinu i rokovima dostave redovitih izvješća leasing društava i izvješća na zahtjev Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 57/16 i 72/17)

⁵² Urukalović, D. (2003). 'Leasing : financiranje, oporezivanje, računovodstvo, pravo', *Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika*, Zagreb., str.: 45

⁵³ HANFA - <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

⁵⁴ Brežanski, J. (2008). 'Ugovor o leasingu - novo zakonsko uređenje -', *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 29(1), str. 615-642. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/25358> (Datum pristupa: 23.11.2020.), str.: 2.

⁵⁵ HANFA - <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/regulativa/leasing/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

4. Pravilnik o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 41/16 i 132/17)
5. Pravilnik o obavljanju poslova leasinga leasing društava iz država članica i trećih država na području Republike Hrvatske (NN, br. 68/14)
6. Pravilnik o reviziji izvještaja leasing društva - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 68/14 i 57/16)
7. Pravilnik o izdvajanju poslovnih procesa leasing-društva (NN, br. 66/14)
8. Pravilnik o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 66/14 i 86/18)
9. Pravilnik o Registru objekata leasinga - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 63/14 i 16/15), Iznos, način i rok plaćanja naknade za vođenje Registra određeni su Pravilnikom o vrsti i visini naknada i administrativnih pristojbi Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (NN, br. 151/14)
10. Pravilnik o kontnom planu leasing društva - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 63/14 i 132/17)
11. Pravilnik o kapitalu leasing društva (NN, br. 60/14)
12. Pravilnik o primjeni odredaba Zakona o leasingu i drugih propisa na leasing društva u likvidaciji - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 60/14 i 57/16)
Pravilnik o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru leasing društva - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 23/14 i 72/17)
13. Pravilnik o izdavanju suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela u leasing društvu i drugoj pravnoj osobi - neslužbeni pročišćeni tekst (NN, br. 20/14 i 72/17)

Također, na poslovanje leasing društava odnose se i Smjernice za primjereno upravljanje rizicima informacijskih sustava subjekata nadzora.

3.1.2. Zakon o potrošačkom kreditiranju i povezani zakonski akti

Zakon o potrošačkom kreditiranju još je jedan od zakona kojima se uređuje leasing djelatnost u RH. Važnost navedenog zakona po pitanju leasinga ogleda se u sljedećem: primatelj leasinga se u ovom slučaju pojavljuje kao potrošač, a leasing posao je vrsta financiranja kupnje, odnosno korištenja određenog sredstva i time se na njega i na davatelja leasinga primjenjuju određene odredbe Zakona o potrošačkom kreditiranju.

Drugim riječima, Zakonom o potrošačkom kreditiranju štite se prava i obveze primatelja leasinga.

Prema Zakonu o potrošačkom kreditiranju, ostvarivanje potrošačkih prava naspram zajmodavca (u ovom slučaju davatelja leasinga) moguće je uz ispunjenje sljedećih kumulativno ispunjenih pretpostavki:⁵⁶

- Primatelj leasinga radi kupnje/korištenja određenog proizvoda ili određene usluge, sklapa ugovor o leasingu s osobom različitom od trgovca tog proizvoda ili usluge, a ugovor o leasingu sklopljen je na temelju prethodnog sporazuma davatelja leasinga i trgovca proizvoda ili usluge.
- Prema prethodnom sporazumu davatelj leasinga se obvezuje primatelju leasinga odobravati leasing isključivo za korištenje proizvoda ili usluga predmetnog trgovca.
- Potrošač nije uspio ostvariti prava koja ima prema davatelju leasinga zbog neispunjenja ili neurednog ispunjenja ugovora o leasingu.

Zakon o potrošačkom kreditiranju sadržajno se sastoji od općih odredbi, informacija vezanih uz ugovor o kreditu, odredbi o pristupu kreditnim registrima, sadržaju ugovora o kreditu, efektivnoj kamatnoj stopi, odobrenju za pružanje usluga, inspeksijskom nadzoru, zaštiti prava potrošača i prekršajnih odredbi. Na ovaj način obuhvaćena su sva bitna pitanja kojima se potrošač štiti prilikom ulaska u kreditni odnos. Također, ovim odredbama definiraju se i njegove obveze prema suprotnoj strani.

Uz Zakon o potrošačkom kreditiranju, kao i kod Zakona o leasingu, postoje pravilnici kojima se dodatno uređuje ovo područje i nastoje ukloniti nerazumijevanja ključnih pitanja, a oni su sljedeći:⁵⁷

1. Pravilnik o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (NN, br. 14/10)
2. Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije sklopljenih ugovora (NN, br. 1/13)
3. Pravilnik o obvezi informiranja potrošača i o dodatnim pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stopa (NN, br. 14/10)

⁵⁶ Mišćenić, E. (2011). 'POVEZANI UGOVORI O KREDITU', *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 32(1), str. 155-186. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/82232> (Datum pristupa: 23.11.2020.), str.: 161

⁵⁷ HANFA - <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/regulativa/leasing/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

3.1.3. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga - HANFA

Institucija ovlaštena za provođenje nadzora i regulacije na tržištu leasing usluga u RH je HANFA. Općenito, HANFA je nadzorno tijelo, odnosno institucija u čiji djelokrug i nadležnost spada nadzor financijskih tržišta, financijskih usluga te pravnih i fizičkih osoba koje te usluge pružaju. Osnovana je 2005. godine te djeluje kao samostalna pravna osoba s javnim ovlastima u okviru svog djelokruga i nadležnosti propisanih Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga i drugim zakonima. Za svoje djelovanje, HANFA je odgovorna je Hrvatskom saboru.⁵⁸

U kontekstu tržišta leasing usluga, osnovni cilj HANFA-e je osiguranje urednog poslovanja leasing društava društava provjerom zakonitosti, procjenom sigurnosti i stabilnosti poslovanja, s ciljem zaštite interesa primatelja usluga leasinga i javnog interesa, pridonosenja stabilnosti financijskog sustava te promicanja i očuvanja povjerenja u tržište leasinga.⁵⁹ Dvije su ključne vrste poslova koje HANFA obavlja u opisanoj ulozi. Prvo, HANFA obavlja poslove licenciranja kojima, temeljem Zakona o leasingu, izdaje i oduzima dozvole, odobrenja i suglasnosti leasing društvima kao i ovlaštenim osobama u leasing društvima.⁶⁰ Na ovaj način nastoji se osigurati ispunjenost ključnih preduvjeta za pružanje usluga leasinga, sigurnost potrošača i sigurnost funkcioniranja sustava. Drugo, HANFA provodi postupke neposrednog i posrednog nadzora kojima se utvrđuje posluju li leasing društva u skladu s propisanim zakonskim odredbama, propisima donesenima na temelju zakona, propisima o upravljanju rizicima i drugim propisima. Također, važno je da leasing društva posluju u skladu s vlastitim pravilima i standardima, pravilima struke na način koji omogućuje uredno funkcioniranje leasing društava.⁶¹

Dakle, HANFA kao institucija koja vrši nadzor na tržištu leasing usluga u RH brine o njegovoj sigurnosti i reputaciji ne narušavajući pritom ciljeve poslovanja leasing društava koji se u konačnici svode na ostvarivanje pozitivnog poslovnog rezultata. Nadzor ovog tržišta je od ključne važnosti i samo zakonsko uređenje nije dovoljno ako ne postoji tijelo, odnosno institucija koja će se brinuti o provođenju predmetnih zakona i osigurati njihovo poštivanje i ispunjavanje.

⁵⁸ HANFA - <https://www.hanfa.hr/o-nama/>, (pristupljeno: 23.11.2020.)

⁵⁹ HANFA - <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid.

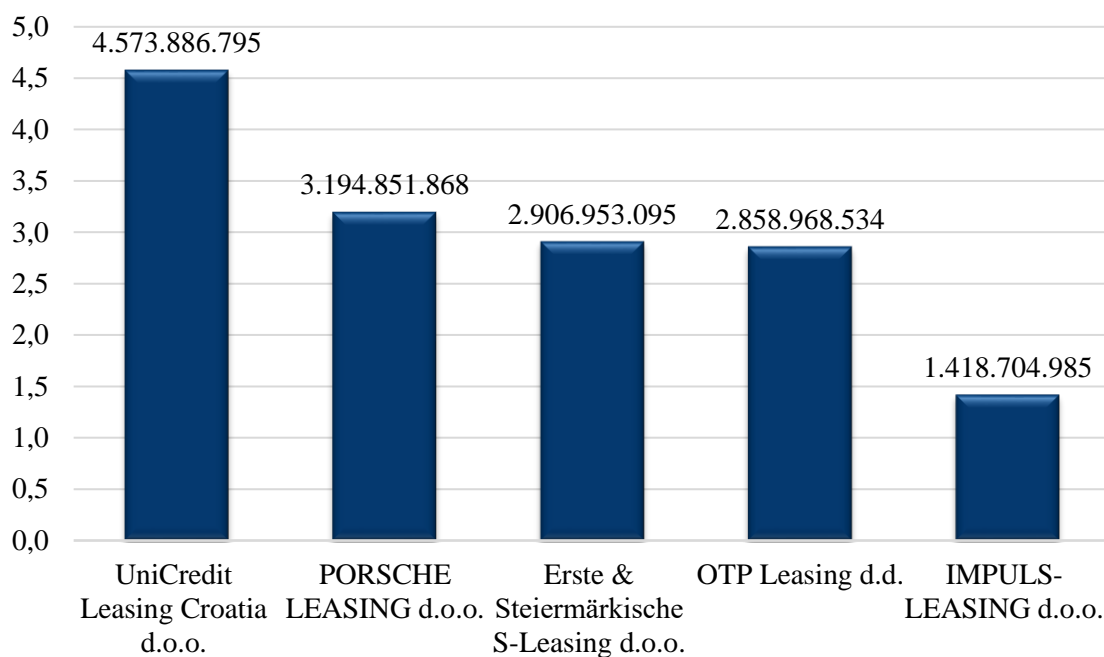
4. ANALIZA TRŽIŠTA LEASING USLUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2019. GODINI

U sljedećem poglavlju analizirano je poslovanje leasing društava kroz nekoliko dimenzija. Prvo, izvršena je općenita analiza poslovanja leasing društava u RH u 2019. godini temeljem podataka dostupnim na web stranici HANFA-e. Analiza se bazira na podacima o ključnim rezultatima poslovanja ostvarenim od strane aktivnih leasing društava u RH. Drugo, izvršena je agregirana analiza o stanju aktivnih ugovora o operativnom i financijskom leasingu u RH. Analiza je izvršena zasebno za svaku vrstu leasing usluga, odnosno zasebno za ugovore o operativnom i zasebno za ugovore o financijskom leasingu, obuhvaćajući trendove i strukturu sklopljenih ugovora prema različitim segmentima. U konačnici, izvršena je analiza ključnih rizika kojima su izložena leasing društva u RH.

4.1. Analiza poslovanja leasing društava u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

Na dan 31.12.2019. godine u RH bilo je aktivno ukupno 14 društava ovlaštenih za pružanje leasing usluga. Ukupna vrijednost imovine svih leasing društava na dan 31.12.2019. godine iznosila je 21,3 mlrd. HRK, što predstavlja povećanje vrijednosti u odnosu na 31.12.2018. godine za 1,8 mlrd. HRK ili za 9,19%. Shema u nastavku prikazuje pet najvećih leasing društava u Republici Hrvatskoj prema vrijednosti ukupne aktive na dan 31.12.2019. godine.

Shema 4: Pet najvećih leasing društava u Republici Hrvatskoj prema vrijednosti aktive na 31.12.2019. godine (u mlrd. HRK)

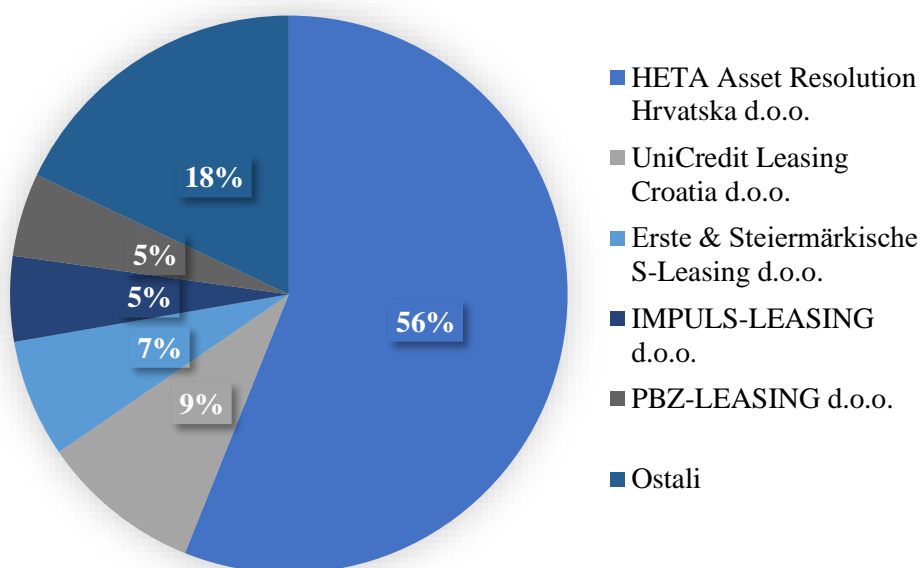

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Sukladno podacima prikazanim na prethodnoj shemi, najveće leasing društvo prema vrijednosti aktive u RH na 31.12.2019. godine bilo je društvo UniCredit Leasing Croatia d.o.o. Zajedno, najvećih pet leasing društava u RH imaju udio od 70,14% u ukupnoj imovini svih aktivnih leasing društava.

Na dan 31.12.2019. godine ukupna dobit nakon oporezivanja koju su ostvarila leasing društva u RH iznosila je 583,7 mil. HRK. U odnosu na 2018. godinu, ukupna dobit leasing društava se je u 2019. godini povećala za 143,9 mil. HRK, odnosno za 32,71%. Shema u nastavku prikazuje strukturu ostvarene dobiti nakon oporezivanja od strane aktivnih leasing društava u RH na 31.12.2019.

Shema 5: Struktura ukupno ostvarene dobiti nakon oporezivanja od strane aktivnih leasing društava u RH na dan 31.12.2019. godine (u %)

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

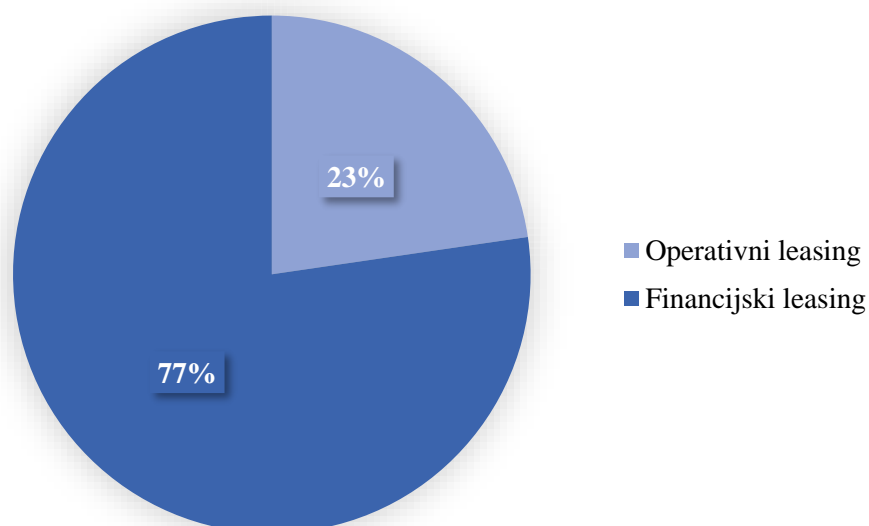
Sukladno prezentiranim podacima, najveću dobit među aktivnim društvima ostvarilo je društvo HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o. od ukupno 327,3 mil. HRK, što predstavlja oko 56% ukupne dobiti nakon oporezivanja ostvarene od strane svih aktivnih leasing društava zajedno. Promatrajući podatke o broju novozaključenih ugovora o leasingu, vidljivo je kako ovo društvo u 2019. godini nije ostvarilo niti jedno novo zaključivanje ugovora. Uvidom u podatke dostupne u godišnjem izvješću društva za 2019. godinu, društvo svoju poslovnu strategiju za 2019 godinu koncipira na unovčavanju postojećeg portfelja bez odobravanja novih plasmana⁶², a predmetni portfelj odnosi se na udjele, preuzetu imovinu te zajmove i potraživanja Hypo Alpe Adria grupacije (odnosno društva Hypo Alpe-Adria Leasing Holding GmbH), čije je društvo HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o. pravni sljednik.⁶³ Sukladno tome, a uzimajući u obzir prirodu poslovanja i način generiranja dobiti leasing društava, najveću dobit među aktivnim leasing društvima u Republici Hrvatskoj ostvarilo je društvo UniCredit Leasing Croatia d.o.o.

⁶² HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o. Godišnje izvješće za 2019. godinu., str.: 1

⁶³ Ibid., str.: 16

Tijekom 2019. godine, leasing društva zaključila su ukupno 65.453 novih ugovora o leasingu. U odnosu na 2018. godinu, ostvaren je porast u broju novo zaključenih ugovora o leasingu za 3.747 ugovora, odnosno 6,07%. Uvidom u strukturu sklopljenih ugovora o leasingu prema vrstama leasinga (operativnom i financijskom), vidljivo je kako je u segmentu operativnog leasinga u 2019. godini ostvareno smanjenje broja novo zaključenih ugovora za 5.630 ugovora, odnosno 27,49% u odnosu na 2018. godinu. S druge strane, u segmentu financijskog leasinga u 2019. godini ostvaren je porast u broju novo zaključenih ugovora za 9.377 ugovora, odnosno 22,75% u odnosu na 2018. godinu. Shema u nastavku prikazuje strukturu novo zaključenih ugovora o leasingu u RH u 2019. godini.

Shema 6: Struktura novo zaključenih ugovora o leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Prema podacima prikazanim na prethodnoj shemi vidljivo je kako broj novo zaključenih o financijskom leasingu u 2019. godini prednjači pred brojem novo zaključenih ugovora o operativnom leasingu. Tablica u nastavku prikazuje broj novo zaključenih ugovora o operativnom i financijskom leasingu koji je svako leasing društvo u RH zaključilo u 2019. godini.

Tablica 2: Broj novo zaključenih ugovora o operativnom i financijskom leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

Naziv društva	Broj novo zaključenih ugovora operativnom leasingu	Broj novo zaključenih ugovora o financijskom leasingu	Ukupno
AGRAM LEASING d.o.o.	266	2.650	2.916
ALD Automotive d.o.o.	2.632	0	2.632
BKS - leasing Croatia d.o.o.	345	516	861
Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	576	6.764	7.340
HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o.	0	0	0
i4next leasing Croatia d.o.o.	0	139	139
IMPULS-LEASING d.o.o.	1.199	3.003	4.202
Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.	57	2.333	2.390
OTP Leasing d.d.	568	8.915	9.483
PBZ-LEASING d.o.o.	89	2.991	3.080
PORSCHE LEASING d.o.o.	6.207	6.531	12.738
Raiffeisen Leasing d.o.o.	458	3.934	4.392
SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.	4	384	388
UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	2.452	12.440	14.892
Ukupno	14.853	50.600	65.453

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Najveći ukupan broj novo zaključenih ugovora o leasingu ostvarilo je društvo UniCredit Leasing Croatia d.o.o. najveći broj novo zaključenih ugovora o operativnom leasingu ostvarilo je društvo PORSCHE LEASING d.o.o., dok je najveći broj novo zaključenih ugovora o financijskom leasingu ostvarilo društvo UniCredit Leasing Croatia d.o.o. Prema

podacima prikazanima u prethodnoj tablici vidljivo je kako različita društva imaju različitu strukturu novo zaključenih ugovora. Štoviše, neka društva su zaključila samo ugovore o financijskom ili operativnom leasingu. Razlog tome je što sva društva nisu registrirana za pružanje usluga i operativnog i financijskog leasinga već su neka od njih specijalizirana samo za pružanje određene vrste leasing usluga. Stoga je i struktura ugovora koje društva zaključuju ovisna o navedenoj činjenici. Kao što broj ugovora novo zaključenih ugovora o financijskom leasingu prednjači pred brojem novo zaključenih ugovora o operativnom leasingu, tako prednjači i vrijednost novo zaključenih ugovora o financijskom leasingu pred vrijednošću ugovora o operativnom leasingu u 2019. godini. Navedeno je vidljivo iz tablice u nastavku koja prikazuje vrijednost novo zaključenih ugovora o operativnom i financijskom leasingu zaključenih od strane leasing društava u RH u 2019. godini.

Tablica 3: Vrijednost novo zaključenih ugovora o operativnom i financijskom leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini (u HRK)

Naziv društva	Vrijednost novo zaključenih ugovora o operativnom leasingu	Vrijednost novo zaključenih ugovora o financijskom leasingu	Ukupno
AGRAM LEASING d.o.o.	9.120.757	286.800.821	295.921.578
ALD Automotive d.o.o.	369.838.532	0	369.838.532
BKS - leasing Croatia d.o.o.	50.442.927	220.269.001	270.711.928
Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	84.149.334	1.466.742.425	1.550.891.759
HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o.	0	0	0
i4next leasing Croatia d.o.o.	0	61.896.876	61.896.876
IMPULS-LEASING d.o.o.	139.929.698	509.915.197	649.844.896
Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.	15.176.028	555.729.463	570.905.491
OTP Leasing d.d.	71.525.655	1.616.804.417	1.688.330.072
PBZ-LEASING d.o.o.	87.243.302	399.041.096	486.284.398
PORSCHE LEASING d.o.o.	548.263.380	857.196.831	1.405.460.211

Naziv društva	Vrijednost novo zaključenih ugovora o operativnom leasingu	Vrijednost novo zaključenih ugovora o financijskom leasingu	Ukupno
Raiffeisen Leasing d.o.o.	73.840.353	680.663.699	754.504.052
SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.	1.761.059	214.261.165	216.022.223
UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	189.116.766	1.674.213.681	1.863.330.447
Ukupno	1.640.407.791	8.543.534.672	10.183.942.463

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

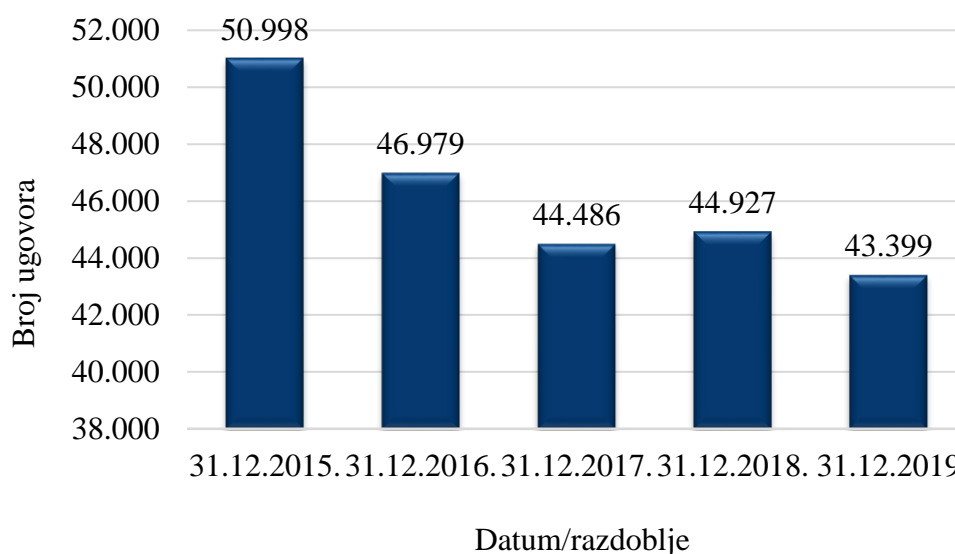
4.2. Analiza aktivnih ugovora o leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

U drugom poglavlju ovog rada opisane su karakteristike operativnog i financijskog leasinga kao temeljnih vrsta leasinga. Svaka od navedenih vrsta leasinga ima svoje prednosti za određenog korisnika i stoga, prilikom sklapanja leasing ugovora, korisnici i leasing društva provode analizu kako bi odredili koja je vrsta leasing ugovora najprihvatljivija u određenoj situaciji i za određenu namjenu. U nastavku je provedena analiza broja aktivnih ugovora o operativnom i financijskom leasingu sklopljenih od strane ovlaštenih leasing društava u RH. Za provođenje analize, korišteni su statistički podaci o broju aktivnih ugovora o operativnom i financijskom leasingu dostupni na stranicama HANFA-e.

4.2.1. Operativni leasing

Prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e, leasing društva u RH su na 31.12.2019. godine zabilježila ukupno 43.399 aktivnih ugovora o operativnom leasingu, što je za 3,40% (1.528 ugovora) manje u odnosu na broj aktivnih ugovora na 31.12.2018. godine. Shema u nastavku prikazuje kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u RH u razdoblju od 2015. do 2019. godine.

Shema 7: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u razdoblju od 2015. do 2019. godine

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Iz prethodne sheme vidljivo je kako se broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu u RH smanjuje unazad posljednjih pet godina. Razlozi za ovakav trend mogu biti brojni ali ono što je sigurno je kako operativni leasing nije toliko primamljiva opcija financiranja u odnosu na ostale mogućnosti.

Ukupan broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu može se analizirati prema nekoliko kriterija. Prvi kriterij je struktura aktivnih ugovora o operativnom leasingu prema objektu leasinga za koji su ugovori sklopljeni. Tablica u nastavku prikazuje strukturu aktivnih ugovora o operativnom leasingu prema objektu leasinga na dan 31.12.2019. godine.

Tablica 4: Struktura aktivnih ugovora o operativnom leasingu na 31.12.2019. prema objektu leasinga

Objekt leasinga	Broj aktivnih ugovora na 31.12.2019.	Udio u ukupnom broju aktivnih ugovora
Nekretnine	32	0,07%
Osobna vozila	35.739	82,35%
Gospodarska vozila	6.914	15,93%
Plovila	119	0,27%
Letjelice	0	0%
Postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema	589	1,36%
Ostalo	6	0,01%
Ukupno	43.399	100,00%

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnim na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Od ukupnog broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu na dan 31.12.2019. godine, najveći udio odnosi se na leasing ugovore sklopljene za osobna vozila – čak 82,35%. Istovremeno, nakon osobnih vozila, slijede gospodarska vozila s udjelom od 15,93% te postrojenja, strojevi, transportni uređaj i oprema s udjelom od 1,36% u ukupnom broju aktivnih ugovora o operativnom leasingu na 31.12.2019. godine. S druge strane, najmanji broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu odnosi se na leasing nekretnina – samo 0,07% od ukupnog broja aktivnih ugovora dok u kategoriji letjelica, u posljednje četiri godine, nije aktivan niti jedan ugovor o operativnom leasingu. Shema u nastavku prikazuje kretanje broja aktivnih ugovora u tri najveće kategorije prema objektu leasinga u posljednjih pet godina.

Shema 8: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u tri najveće kategorije prema objektu leasinga u razdoblju od 2015. do 2019. godine

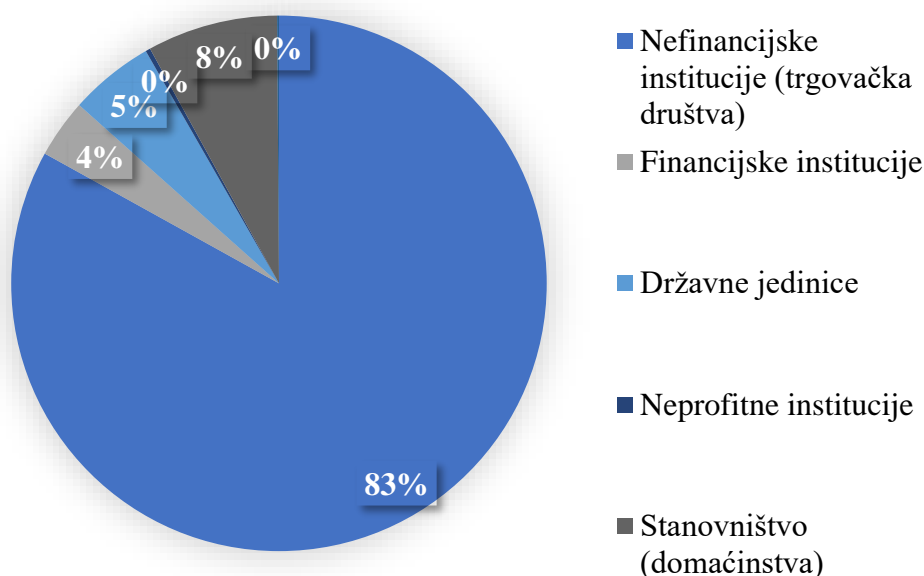

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnim na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Unatoč tome što se najznačajniji udio u ukupnom broju aktivnih ugovora o operativnom leasingu odnosi na kategoriju osobnih vozila, unazad posljednjih pet godina kontinuirano se smanjuje broj aktivnih ugovora u predmetnoj kategoriji. Isti trend moguće je primijetiti i u kategoriji aktivnih ugovora o operativnom leasingu za postrojenja, opremu, strojeve i transportne uređaje. S druge strane, u kategoriji aktivnih ugovora o operativnom leasingu za gospodarska vozila istovremeno je zabilježen rastući trend.

Nadalje, ukupan broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu može se analizirati i prema sektorima primatelja leasinga s kojima su zaključeni ugovori Shema u nastavku slikovito prikazuje strukturu aktivnih ugovora o operativnom leasingu prema sektorima na 31.12.2019. godine.

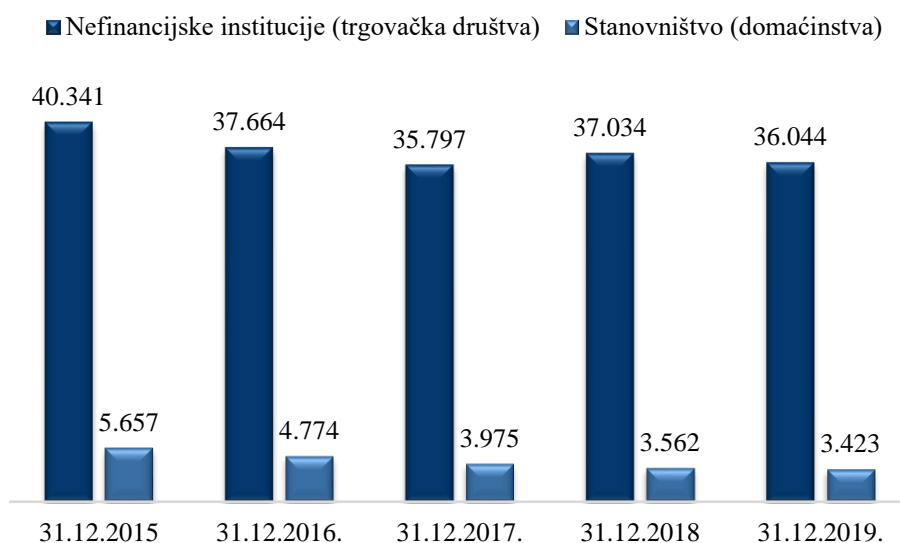
Shema 9: Struktura aktivnih ugovora o operativnom leasingu u Republici Hrvatskoj na 31.12.2019. prema sektorima

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnim na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Promatrajući podatke o aktivnim ugovorima o operativnom leasingu u RH prema sektorima u kojima su sklopljeni, vidljivo je kako je velika većina ugovora na 31.12.2019. godine sklopljena s nefinancijskim institucijama, odnosno trgovačkim društvima – čak 83% aktivnih ugovora. Nakon toga slijedi sektor stanovništva u kojem je zabilježeno svega 8% aktivnih ugovora o operativnom leasingu, dok je najmanji broj aktivnih ugovora, svega 0,11% zabilježen u sektoru nerezidenata. Vidljivo je dakle kako je najveći generator u broju aktivnih ugovora upravo sektor poslovnih subjekata koji u najvećoj mjeri poseže za operativnim leasingom kao oblikom financiranja i nabave imovine potrebne u obavljanju vlastite djelatnosti. Unatoč značajnom udjelu u broju aktivnih ugovora, u posljednjih pet godina kontinuirano se smanjuje broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu sklopljen s korisnicima iz sektora nefinancijskih institucija, odnosno poslovnih subjekata (trgovačkih društava). Isti trend zabilježen je i u broju aktivnih ugovora u drugom najvećem sektoru – sektoru stanovništva. Opisani trendovi slikovito su prikazani na shemi u nastavku.

Shema 10: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u sektorima trgovačkih društava i stanovništva od 2015. do 2019. godine

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnim na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

U konačnici, analiza podataka o broju aktivnih ugovora o operativnom leasingu provodi se i prema kategorijama djelatnosti u kojima djeluju primatelji leasinga s kojima su ugovori o leasingu zaključeni. Tablica u nastavku prikazuje podatke o broju aktivnih ugovora o operativnom leasingu prema djelatnostima primatelja leasinga te postotnu promjenu u broju aktivnih ugovora između 31.12.2018. i 31.12.2019. godine za svaku kategoriju.

Tablica 5: Broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu po kategorijama djelatnosti primatelja leasinga na 31.12.2018. i 31.12.2019. godine te postotna promjena između dva razdoblja

Broj aktivnih ugovora	31.12.2018	31.12.2019	%Δ2018/2019
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	672	776	15,48%
Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije	6.184	6.683	8,07%
Građevinarstvo	1.540	1.429	-7,21%
Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane	12.440	12.390	-0,40%

Broj aktivnih ugovora	31.12.2018	31.12.2019	%Δ2018/2019
Informacije i komunikacije	2.846	2.859	0,46%
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.651	1.684	2,00%
Poslovanje nekretninama	264	257	-2,65%
Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8.756	7.496	-14,39%
Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.875	2.234	-22,30%
Ostale uslužne djelatnosti	4.935	4.844	-1,84%
Stanovništvo (domaćinstva)	2.764	2.747	-0,62%
Ukupno	44.927	43.399	-3,40%

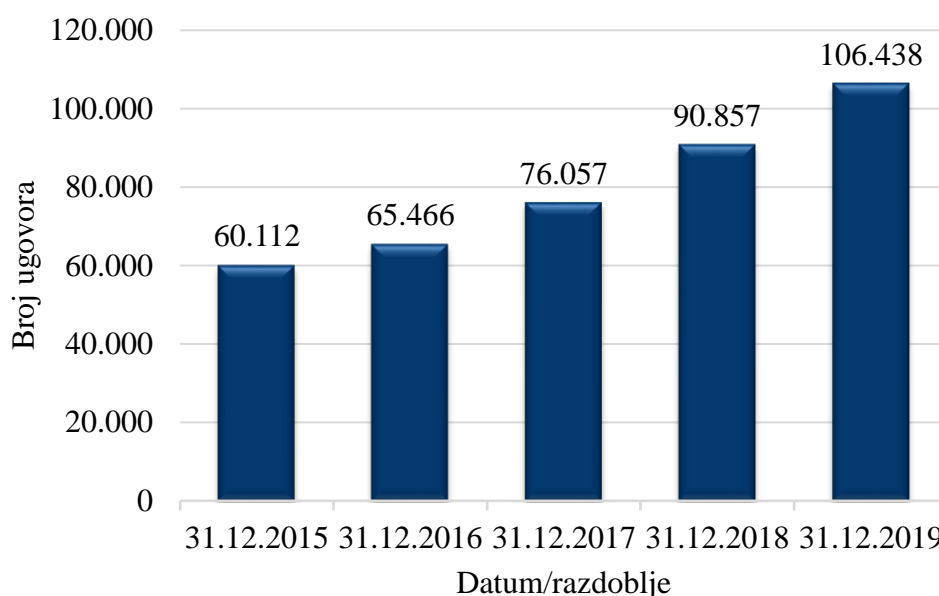
Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnim na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Prema djelatnosti primatelja leasinga, najveći broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu na 31.12.2019. godine zabilježen je u kategoriji trgovine na veliko i malo, prijevoza i skladištenja, smještaja, pripreme i usluživanja hrane – ukupno 12.390 aktivnih ugovora. U odnosu na 31.12.2018. godine, najveće smanjenje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu zabilježeno je u kategoriji javne uprave i obrane, obrazovanja, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi - broj aktivnih ugovora je manji za 22,30%. S druge strane, najveće povećanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u istom razdoblju zabilježeno je u kategoriji poljoprivrede, šumarstva i ribarstva – broj aktivnih ugovora je veći za 15,48%.

4.2.2. Financijski leasing

Prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e, leasing društva u RH su na 31.12.2019. godine zabilježila ukupno 106.438 aktivnih ugovora o financijskom leasingu. U odnosu na 31.12.2018. godine, navedeni podatak predstavlja povećanje u broju aktivnih ugovora o financijskom leasingu za 17,15%, odnosno 15.581 ugovora. Shema u nastavku prikazuje kretanje broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u RH u razdoblju od 2015. do 2019. godine.

Shema 11: Kretanje broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u razdoblju od 2015. do 2019. godine

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Za razliku od broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu, broj aktivnih ugovora financijskom leasingu se kontinuirano povećava posljednjih 5 godina. Razlozi nastajanja ovakvog trenda u broju aktivnih ugovora o financijskom leasingu također mogu biti brojni i skrivaju se upravo u razlikama između ugovora o operativom i financijskom leasingu.

Ukupan broj aktivnih ugovora o financijskom leasingu može se analizirati na isti način kao i ugovori o operativnom leasingu. Dakle, prvi korak je analiza broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema objektu leasinga. Tablica u nastavku prikazuje strukturu aktivnih ugovora o financijskom leasingu na dan 31.12.2019. godine.

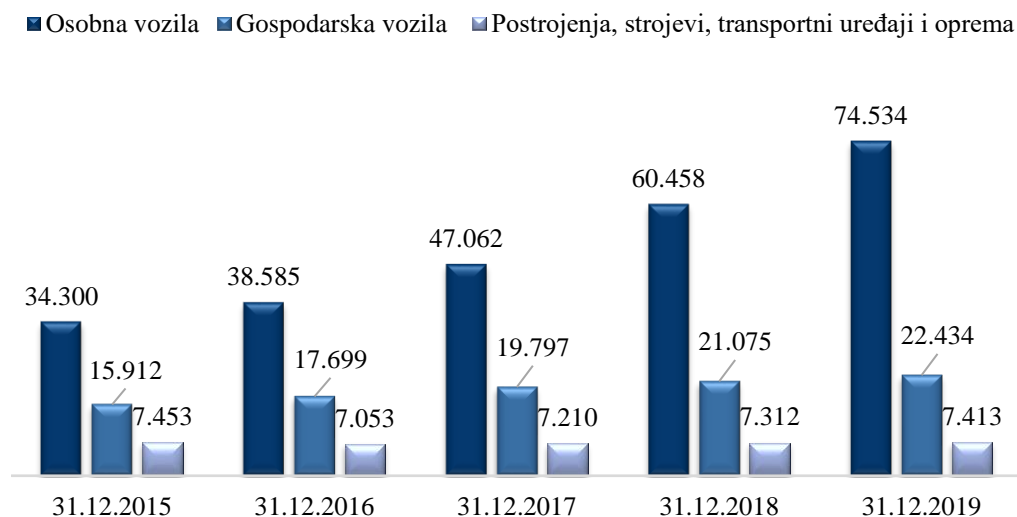
Tablica 6: Struktura aktivnih ugovora o financijskom leasingu na 31.12.2019. prema objektu leasinga

Objekt leasinga	Broj aktivnih ugovora na 31.12.2019.	Udio u ukupnom broju aktivnih ugovora
Nekretnine	307	0,29%
Osobna vozila	74.534	70,03%
Gospodarska vozila	22.434	21,08%
Plovila	1.356	1,27%
Letjelice	1	0,00%
Postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema	7.413	6,96%
Ostalo	393	0,37%
Ukupno	106.438	100,00%

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Od ukupnog broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu na dan 31.12.2019. godine, najveći udio odnosi se na leasing ugovore sklopljene za osobna vozila – čak 70,03%. Potom slijede ugovori sklopljeni za gospodarska vozila, s udjelom od 21,08% u ukupnom broju aktivnih ugovora te ugovori za postrojenja, strojeve, transportna sredstva i opremu s udjelom od 6,96%. U istom razdoblju, najmanji broj aktivnih ugovora o financijskom leasingu odnosi se na leasing letjelica – samo jedan od ukupnog broja aktivnih ugovora. Navedeno upućuje na vrlo sličnu strukturu aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema objektu leasinga kao i kod operativnom leasingu. Shema u nastavku prikazuje kretanje broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u tri najveće kategorije prema objektu leasinga u posljednjih pet godina.

Shema 12: Kretanje broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u tri najveće kategorije prema objektu leasinga u razdoblju od 2015. do 2019. godine

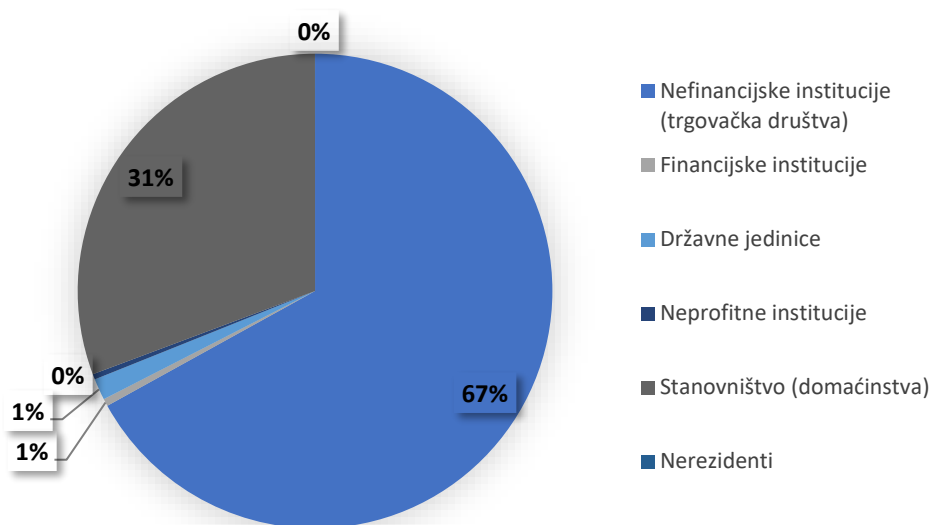

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Za razliku od situacije opisane u kategoriji operativnog leasinga, unazad pet godina zabilježeni su pozitivni trendovi u kretanju broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu za pet najvećih kategorija prema objektu leasinga. U kategorijama osobnih i gospodarskih vozila, u promatranom razdoblju, zabilježen je isključivi rast broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu, dok su u kategoriji postrojenja, strojeva, transportnih uređaja i opreme nastupile varijacije koje su u konačnici pretvorene u pozitivan trend.

Nadalje, izvršena je analiza aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema sektorima primatelja leasinga. Shema u nastavku slikovito prikazuje strukturu aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema sektorima na 31.12.2019. godine.

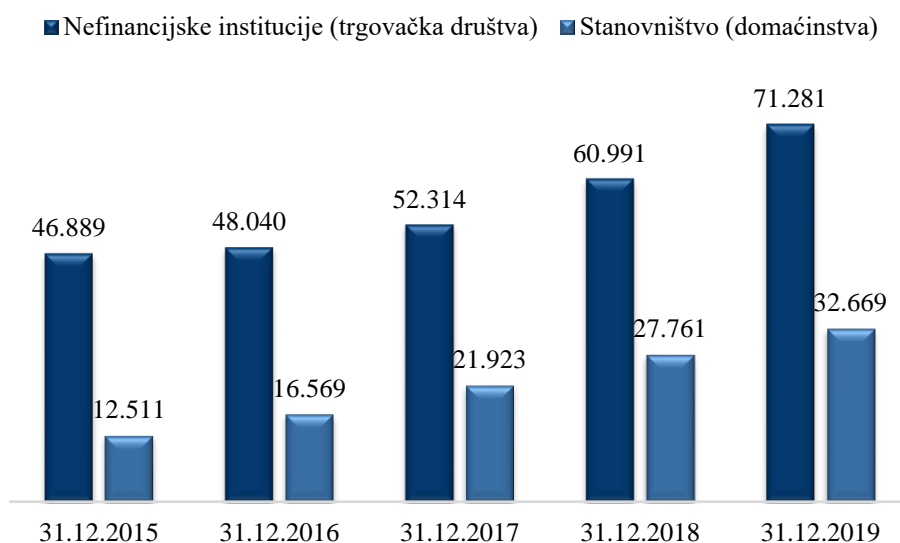
Shema 13: Struktura aktivnih ugovora o financijskom leasingu u Republici Hrvatskoj na 31.12.2019. prema sektorima

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Promatrajući podatke o aktivnim ugovorima o financijskom leasingu u RH prema sektorima primatelja leasinga, vidljivo je kako je velika većina ugovora na 31.12.2019. godine sklopljena s nefinancijskim institucijama, odnosno trgovačkim društvima – čak 67% aktivnih ugovora. Nakon toga slijedi sektor stanovništva u kojem je zabilježeno 31% aktivnih ugovora o financijskom leasingu, dok je najmanji broj aktivnih ugovora, svega 0,01% zabilježen u sektoru nerezidenata. Trendovi u kretanju broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u kategorijama nefinancijskih institucija (poslovnih subjekata) i stanovništva u posljednjih pet godina prikazano je na shemi u nastavku.

Shema 14: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u sektorima trgovačkih društava i stanovništva od 2015. do 2019. godine

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Za razliku od broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu, broj aktivnih ugovora o financijskom leasingu u kategorijama nefinancijskih institucija i stanovništva kontinuirano raste u posljednjih pet godina.

Na kraju, provedena je analiza aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema djelatnosti u kojoj djeluju primatelji leasinga. Tablica u nastavku prikazuje podatke o broju aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema djelatnostima primatelja leasinga te postotnu promjenu u broju aktivnih ugovora između 31.12.2018. i 31.12.2019. godine za svaku kategoriju.

Tablica 7: Broj aktivnih ugovora o financijskom leasingu po kategorijama djelatnosti primatelja leasinga na 31.12.2018. i 31.12.2019. godine te postotna promjena između dva razdoblja

Djelatnost primatelja leasinga	31.12.2018	31.12.2019	% Δ 2018./2019.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.176	4.353	4,24%
Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije	9.069	9.854	8,66%
Građevinarstvo	6.564	7.698	17,28%
Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane	30.268	33.737	11,46%
Informacije i komunikacije	1.735	2.189	26,17%
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	585	607	3,76%
Poslovanje nekretninama	500	600	20,00%
Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	10.508	14.670	39,61%
Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.680	2.858	6,64%
Ostale uslužne djelatnosti	5.394	6.922	28,33%
Stanovništvo (domaćinstva)	19.378	22.950	18,43%
Ukupno	90.857	106.438	17,15%

Izvor: Obrada autora prema podacima dostupnima na web stranici HANFA-e - <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Prema djelatnosti primatelja leasinga, najveći broj aktivnih ugovora o financijskom leasingu na 31.12.2019. godine zabilježen je u kategoriji trgovine na veliko i malo, prijevoza i skladištenja, smještaja, pripreme i usluživanja hrane – ukupno 33.737 aktivnih ugovora. U odnosu na 31.12.2018. godine, na 31.12.2019. godine je u svim kategorijama djelatnosti primatelja leasinga ostvareno povećanje. Najznačajnije povećanje broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u promatranom razdoblju zabilježeno je u kategoriji stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti – broj

aktivnih ugovora je veći za 39,61%. Potom slijede ostale uslužne djelatnosti (28,33%) te informacije i komunikacije (26,17%).

4.3. Rizici poslovanja leasing društva u Republici Hrvatskoj

Kao i svaki drugi oblik financiranja, leasing poslovi sa sobom povlače određene rizike koje snose ugovorne strane, a vežu se uz neispunjavanje ugovornih obveza. Rizik se, u leasing industriji, može definirati kao mjera potencijalnih budućih gubitaka koji će se dogoditi u portfelju leasing društva kao posljedica nastanka štetnih događaja.⁶⁴ Među ključne rizike kojima su izložena leasing društva u RH mogu se ubrojiti sljedeći rizici:⁶⁵

- Kreditni rizik
- Rizik likvidnosti
- Valutni rizik
- Cjenovni rizik i rizik novčanog toka

Kako bi se ovi rizici sveli na najmanju moguću mjeru, leasing društvo mora imati uspostavljen kvalitetan sustav upravljanja i nadzora nad potencijalnim rizicima. Takav sustav mora neprestano pratiti situaciju na tržištu RH i uvažavati činjenice o klijentu koje ga potencijalno čine više ili manje rizičnim za stupanje u ugovorni odnos s leasing društvom. Uvidom u godišnja izvješća leasing društava koja su aktivna u RH, može se uočiti kako većina njih izvještava o uspostavljenom sustavu upravljanja ključnim rizicima kojima su izložena. U nastavku su opisani ključni rizici kojima su izložena leasing društva u RH.

Kreditni rizik predstavlja opasnost od nastanka gubitaka neispunjavanjem ugovornih obveza primatelja leasinga.⁶⁶ Značajnost izloženosti leasing društva kreditnom riziku ovisi o statusu poslovnog subjekta, odnosno primatelja leasinga s kojim stupa u ugovorni odnos ali i o stanju cjelokupnog gospodarstva države. Drugim riječima, ako je poslovanje društva stabilno i do trenutka sklapanja ugovora o financiranju leasinga s leasing društvom nije bilo problema u podmirivanju obveza poslovnog subjekta, vjerojatnost nastupanja kreditnog rizika za leasing društvo je manja. Naravno, vrijedi i obrnuta situacija. S druge

⁶⁴ Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija, Zagreb.*, str.: 104

⁶⁵ Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. Godišnje izvješće za 2019. godinu., str.: 7

⁶⁶ Ibid.

strane, ako gospodarska slika države upućuje na dolazak i nastupanje krize, ovisno o branši u kojoj primatelj leasinga posluje, vjerojatnost za neispunjavanje obveza po osnovi leasing ugovora je veća.

Rizik likvidnosti podrazumijeva nemogućnost financiranja imovine u odgovarajućim dospijecima i kamatama te nemogućnost likvidacije imovine po prihvatljivoj cijeni i u prihvatljivom vremenskom roku.⁶⁷ Dakle, rizik likvidnosti uzrokuje nemogućnost usklađivanja novčanih priljeva i odljeva leasing društva.

Valutni rizik predstavlja opasnost od promjene vrijednosti financijskog instrumenta zbog promjene tečaja stranih valuta.⁶⁸ Većina leasing društava u RH izložena su valutnom riziku povezanom s promjenom tečaja EUR/HRK. Razlog tome je povezanost određenih potraživanja i prihoda leasing društava po osnovi ugovora o operativnom i financijskom leasingu uz valutu EUR. Ovaj rizik za leasing društva u RH nije toliko značajan budući da Hrvatska Narodna Banka provodi politiku „tečajnog sidra“, nastojeći održati tečaj na stabilnoj razini intervencijama na deviznom tržištu.

Cjenovni rizik podrazumijeva smanjenje tržišne vrijednosti objekta leasinga dok se rizik novčanog toka odnosi na izloženost kamatnom riziku novčanog toka.⁶⁹

⁶⁷ Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. Godišnje izvješće za 2019. godinu., str.: 7

⁶⁸ Ibid., str.: 8

⁶⁹ Ibid.

5. ZAKLJUČAK

Ovim radom izvršeno je nastojanje da se stvori slika o stanju na tržištu leasing usluga u RH. Leasing kao takav treba razumjeti i shvaćati njegove posebitosti u odnosu na ostale oblike financiranja koje ga čine jedinstvenim. Razumijevanje leasinga predstavlja dio opće financijske pismenosti o kojoj se u posljednje vrijeme vode brojne polemike i nastojanja da se financijska pismenost građana dovede na višu razinu. Kao i ostali oblici financiranja, leasing ima svoje prednosti i nedostatke koji će utjecati na odluku o izboru oblika financiranja prilikom nabave nekog investicijskog ili potrošačkog dobra.

Financijsko tržište u RH smatra se „bankocentričnim“. Drugim riječima, građani i poslovni subjekti skloniji su korištenju bankarskih usluga na financijskom tržištu u odnosu na ostale subjekte koji na njemu djeluju. Zbog izražene sklonosti bankama, banke u RH nude sve širi spektar financijskih usluga kako bi njihovi korisnici mogli iskoristiti prednosti takvih usluga, ovisno o situaciji u kojoj se sami nalaze. Nadalje, financijske institucije koje posluju na financijskom tržištu RH, a nisu banke, najčešće su povezana društva banaka, odnosno riječ je o društvima kćerima čija su matična društva orijentirana na pružanje širokog spektra financijskih usluga, a ponajprije bankarskih. Navedeno se može uočiti i ako se promotre aktivna ovlaštena leasing društva u RH – većina njih jesu povezana društva velikih i svima dobro poznatih banaka. Razlog tome je što razvijenost i veličina banaka dopušta stvaranje preduvjeta za pružanje ove vrste usluga, olakšano je dobivanje dozvola i ispunjavanje svih uvjeta koje leasing društva moraju ispuniti kako bi dobila ovlaštenje za rad.

Analizom tržišta leasing usluga u RH stečen je uvid u trendove korištenja leasing usluga kao oblika financiranja. Iz analiziranih podataka vidljivo je kako je sve veća sklonost korisnika financijskih usluga za financijskim leasingom kao oblikom financiranja. Prema dostupnim statističkim podacima na web stranicama HANFA-e, vidljivo je kako je sve veći trend ugovaranja financijskog leasinga, dok je sve manji broj aktivnih i novo zaključenih ugovora o operativnom leasingu. U konačnici, ukupan trend korištenja leasing usluga je pozitivan.

Leasing društva, kao i svaki drugi poslovni subjekti, snose određene rizike od stupanja u ugovorne odnose sa svojim klijentima. Predmetni rizici mogu direktno utjecati na rezultate i uspješnost poslovanja leasing društava u slučaju nastupanja štetnih događaja obilježenih određenim rizikom. Predmetni rizici zahtijevaju određeni sustav upravljanja istima kako bi

se izbjegle negativne posljedice nastanka štetnih događaja. Uvidom u godišnja izvješća aktivnih leasing društava u Republici Hrvatskoj, stečen je dojam kako sva društva na odgovarajući način upravljaju rizicima kojima su izložena. Upravljanje se temelji na detaljnim analizama i procjenama o značajnosti svake vrste rizika. Također, sva društva ne izražavaju stav izloženosti istom broju i vrstama rizika, što je u skladu sa specifičnostima poslovanja svakog društva. Drugim riječima, jednako kao što svako leasing društvo ne nudi identične leasing usluge, tako sva društva nisu izložena istim rizicima i u istom intenzitetu.

Popis literature

KNJIGE

1. Cinotti, K. (2005). 'Leasing u praksi', *Centar za računovodstvo i financije*, Zagreb.
2. Korica, M. (2011). 'Leasing opreme', *Trgovačka akademija*, Zagreb.
3. Urukalović, D. (2003). 'Leasing : financiranje, oporezivanje, računovodstvo, pravo', *Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika*, Zagreb.

ČLANCI

1. Brežanski, J. (2008). 'Ugovor o leasingu – novo zakonsko uređenje –', *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 29(1), str. 615-642. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/25358> (Datum pristupa: 23.11.2020.)
2. Crnjac, D. (2014). 'ANALITIČKI PRISTUP FINANCIRANJU DUGOTRAJNE IMOVINE PUTEM LEASINGA', *Praktični menadžment*, 5(2), str. 43-47. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/135702> (Datum pristupa: 18.11.2020.)
3. Lazibat, T., Knego, N., i Konjhodžić, A. (2006). 'THE INFLUENCE OF LEASING ON THE CROATIAN COMMODITY EXCHANGE DEFICIT', *Ekonomski pregled*, 57(9-10), str. 668-692. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/8484> (Datum pristupa: 18.11.2020.)
4. Mišćenić, E. (2011). 'POVEZANI UGOVORI O KREDITU', *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 32(1), str. 155-186. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/82232> (Datum pristupa: 23.11.2020.)
5. Pešić, M. (2011). 'Financiranje malog i srednjeg poduzetništva u Republici Hrvatskoj', *Ekonomski vjesnik*, XXIV(2), str. 430-435. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/76195> (Datum pristupa: 18.11.2020.)
6. Sever Mališ, S., i Kalčiček, I. (2016). 'Utjecaj modela financijskog izvještavanja na sigurnost i uspješnost poslovanja najmoprimaca i leasing društava', *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu*, 14(2), str. 93-110. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/170205> (Datum pristupa: 18.11.2020.)

7. Šestanović, A. (2015). 'FINANCIJSKI I OPERATIVNI LEASING IZ PERSPEKTIVE PODUZETNIKA', *Obrazovanje za poduzetništvo – E4E*, 5(2), str. 159-172. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/149539> (Datum pristupa: 18.11.2020.)
8. Vizjak, A., i Alkier Radnić, R. (2005). 'MJESTO LEASINGA U EKONOMIJI EU', *Tourism and hospitality management*, 11(2), str. 135-146. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/181327> (Datum pristupa: 18.11.2020.)
9. Vlašić, D. (2005). 'PREGLED RAČUNOVODSTVENIH METODA OBUHVAĆANJA LIZINGA', *Tourism and hospitality management*, 11(1), str. 101-119. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/181350> (Datum pristupa: 18.11.2020.)

PUBLIKACIJE

1. Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. Godišnje izvješće za 2019. godinu.
2. HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o. Godišnje izvješće za 2019. godinu.
3. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. *Leasing*. Dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494>, (pristupljeno: 17.11.2020.)
4. Hrvatska gospodarska komora, Sektor za financijske institucije i ekonomske analize. *Financijska pismenost*. Zagreb, veljača, 2020. Dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/financijska-pismenost-20205e56226cc9c25.pdf>, (pristupljeno: 17.11.2020.)
5. Narodne novine br. 141/2013. Zakon o leasingu. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_141_3011.html, (pristupljeno: 23.11.2020.)
6. Narodne novine br. 75/2009. Zakon o potrošačkom kreditiranju. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_06_75_1783.html, (pristupljeno: 23.11.2020.)

WEB STRANICE

1. HANFA – <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)
2. HANFA – <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/regulativa/leasing/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)
3. HANFA – <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/registri/leasing-drustva/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

4. HANFA – <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/registri/leasing-drustva-u-likvidaciji/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)
5. HANFA – <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/tehnicke-upute-i-obraci/>, (pristupljeno: 17.11.2020.)
6. HANFA – <https://www.hanfa.hr/o-nama/>, (pristupljeno: 23.11.2020.)
7. HANFA – <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section5>, (pristupljeno: 17.11.2020.)

Popis tablica

Tablica 1: Popis društava ovlaštenih za pružanje leasing usluga u RH.....	18
Tablica 2: Broj novo zaključenih ugovora o operativnom i financijskom leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini.....	29
Tablica 3: Vrijednost novo zaključenih ugovora o operativnom i financijskom leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini (u HRK).....	30
Tablica 4: Struktura aktivnih ugovora o operativnom leasingu na 31.12.2019. prema objektu leasinga	33
Tablica 5: Broj aktivnih ugovora o operativnom leasingu po kategorijama djelatnosti primatelja leasinga na 31.12.2018. i 31.12.2019. godine te postotna promjena između dva razdoblja	36
Tablica 6: Struktura aktivnih ugovora o financijskom leasingu na 31.12.2019. prema objektu leasinga	39
Tablica 7: Broj aktivnih ugovora o financijskom leasingu po kategorijama djelatnosti primatelja leasinga na 31.12.2018. i 31.12.2019. godine te postotna promjena između dva razdoblja	43

Popis shema

Shema 1: Model ugovora o leasingu u užem smislu	12
Shema 2: Model ugovora o leasingu u širem smislu	13
Shema 3: Kretanje broja društava ovlaštenih za pružanje leasing usluga od 2005. do 2019. godine	19
Shema 4: Pet najvećih leasing društava u Republici Hrvatskoj prema vrijednosti aktive na 31.12.2019. godine (u mlrd. HRK).....	26
Shema 5: Struktura ukupno ostvarene dobiti nakon oporezivanja od strane aktivnih leasing društava u RH na dan 31.12.2019. godine (u %).....	27
Shema 6: Struktura novo zaključenih ugovora o leasingu u Republici Hrvatskoj u 2019. godini	28
Shema 7: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u razdoblju od 2015. do 2019. godine	32
Shema 8: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u tri najveće kategorije prema objektu leasinga u razdoblju od 2015. do 2019. godine	34
Shema 9: Struktura aktivnih ugovora o operativnom leasingu u Republici Hrvatskoj na 31.12.2019. prema sektorima	35
Shema 10: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u sektorima trgovačkih društava i stanovništva od 2015. do 2019. godine.....	36
Shema 11: Kretanje broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u razdoblju od 2015. do 2019. godine	38
Shema 12: Kretanje broja aktivnih ugovora o financijskom leasingu u tri najveće kategorije prema objektu leasinga u razdoblju od 2015. do 2019. godine	40
Shema 13: Struktura aktivnih ugovora o financijskom leasingu u Republici Hrvatskoj na 31.12.2019. prema sektorima	41
Shema 14: Kretanje broja aktivnih ugovora o operativnom leasingu u sektorima trgovačkih društava i stanovništva od 2015. do 2019. godine.....	42